

cutting through complexity

KPMG W POLSCE

Specjalne Strefy Ekonomiczne

Edycja 2011

kpmg.pl

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Metodyka badania	5
3. Najważniejsze wnioski	9
4. Czym są SSE?	11
5. Prognoza rozwoju SSE w 2011 roku	14
5.1. Liczba zezwoleń na działalność gospodarczą	14
5.2. Nakłady inwestycyjne	16
5.3. Liczba miejsc pracy	18
6. Ocena efektywności SSE	21
7. SSE w ocenie działających na ich terenie przedsiębiorstw	27
7.1. Ocena SSE	27
7.2. Zasoby ludzkie w SSE	30
7.3. Korzyści i problemy funkcjonowania w SSE	33
7.4. Kwestie podatkowe	37
7.5. Ekonomiczne aspekty wydłużenia działalności SSE do 2026 roku	40
7.6. Okres zwrotu z inwestycji w SSE	42
8. Plany na przyszłość	45

Wstęp

Firma doradcza KPMG kolejny rok z rzędu dokonała analizy funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce oraz zebrała opinie inwestorów na temat obecnej sytuacji, a także perspektyw na kolejne lata. Przygotowany przez nas raport stanowi podsumowanie 2010 roku oraz zawiera prognozy na rok 2011.

Tegoroczne wyniki potwierdzają nasze ostatnie prognozy. W dalszym ciągu nowi inwestorzy wyrażają zainteresowanie strefami, dzięki czemu rośnie liczba wydanych zezwoleń oraz liczba miejsc pracy. 2010 rok to powrót na ścieżkę rozwoju po światowym spowolnieniu gospodarczym. W porównaniu do 2009 roku liczba wydanych zezwoleń na działalność wzrosła aż o 35%, natomiast łączna liczba miejsc pracy – o 8%. Z drugiej strony zdecydowanie spadła wielkość poniesionych nakładów inwestycyjnych, co potwierdza nasze ubiegłoroczne obserwacje o opóźnionym wpływie kryzysu.

Dzięki uprzejmości zarządów wszystkich 14 SSE przedstawiamy również prognozy na 2011 rok, który w zgodnej opinii powinien stanowić kontynuację zaobserwowanych do tej pory trendów. Szacujemy, że w tym roku liczba wydanych zezwoleń wzrośnie o 10%, a liczba miejsc pracy zwiększy się o 9%.

Okres obowiązywania ustawy o SSE kończy się w 2020 roku. Choć dla wielu osób może być to odległa perspektywa, już teraz pojawiają się głosy o potrzebie jego przedłużenia. Jak wynika z naszego badania, okres zwrotu poniesionych kosztów z inwestycji jest bardzo długi i 9 lat może nie wystarczyć, aby łączne korzyści przekroczyły koszty. W raporcie przedstawiamy, w jaki sposób przyszłość stref jest postrzegana przez zarządy SSE oraz przez inwestorów.

W naszym badaniu udział wzięło blisko 200 inwestorów. Oznacza to, że przebadaliśmy prawie co siódme przedsiębiorstwo, które otrzymało zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie SSE. Dziękujemy wszystkim firmom uczestniczącym w badaniu, zarządom wszystkich 14 stref oraz Ministerstwu Gospodarki za pomoc w przygotowaniu raportu.

Wierzimy, że będzie on stanowił ciekawą lekturę.

Paweł Barański
Dyrektor
Doradztwo Podatkowe

2

Metodyka badania

W badaniu wykorzystano metodykę podobną do tej z poprzednich edycji badania. Dzięki temu możliwe było porównanie poszczególnych zjawisk na przestrzeni lat. Zbieranie danych pierwotnych odbyło się w okresie sierpień-wrzesień 2011 roku i składało się z dwóch etapów realizowanych równolegle. W pierwszym etapie eksperci KPMG zebrali za pomocą kwestionariusza ankietowego informacje od zarządów SSE. Kwestionariusz w 2011 roku został uzupełniony o tematy z zakresu funkcjonowania stref po 2020 roku. Drugi etap badania przeprowadziła firma badawcza Norstat, która na zlecenie KPMG przebadła blisko 200 inwestorów metodą wywiadów telefonicznych CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interview*).

W badaniu wykorzystywano też liczne publikacje. Szczególne znaczenie miała analiza danych zawartych w raporcie Ministerstwa Gospodarki pt. „Informacja o realizacji ustawy o Specjalnych Strefach Ekonomicznych”.

Badanie i prognozy SSE

Eksperti KPMG za pomocą kwestionariusza ankietowego zebrali dane za 2010 rok oraz prognozy na rok 2011. Ankiety zostały wypełnione przez osoby ze ścisłego kierownictwa wszystkich 14 Specjalnych Stref Ekonomicznych (prezesi oraz członkowie zarządów, specjaliści ds. inwestorów lub rozwoju). Ich przewidywania dotyczyły podstawowych kategorii raportowanych do Ministerstwa Gospodarki: liczby wydanych zezwoleń na działalność gospodarczą, wielkości nakładów inwestycyjnych oraz zatrudnienia ogółem. Kierownictwa stref dokonywały

prognoz w poszczególnych kategoriach na podstawie danych historycznych oraz aktualnych trendów.

Badanie inwestorów prowadzących działalność gospodarczą na terenie SSE

W badaniu przeprowadzonym za pomocą metody wywiadów telefonicznych CATI wzięło udział 194 inwestorów. Doboru próby oraz zebrania danych dokonała firma badawcza Norstat. W założeniach doboru próby uwzględniono zróżnicowanie stref, tak aby wyniki były reprezentatywne dla całej populacji przedsiębiorstw oraz dla każdej z 14 SSE. Przedsiębiorstwa podzielone zostały według trzech kryteriów:

- czasu funkcjonowania na terenie strefy,
- wielkości zatrudnienia,
- sektora działalności gospodarczej.

Ankiety KPMG zostały wypełnione przez osoby ze ścisłego kierownictwa wszystkich 14 Specjalnych Stref Ekonomicznych.

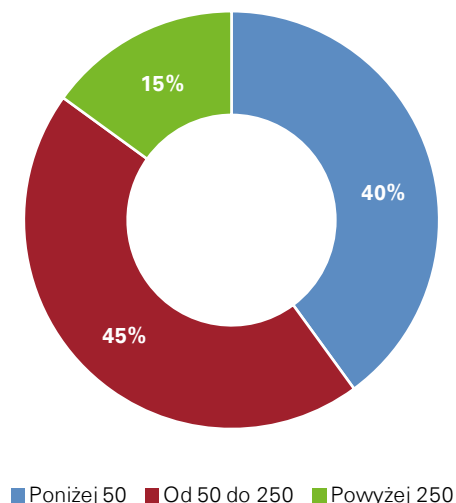
W badaniu przedsiębiorstw przeprowadzonym za pomocą metody wywiadów telefonicznych CATI wzięło udział blisko 200 inwestorów.

Firmy były dobierane w taki sposób, aby istniała możliwość konfrontacji odpowiedzi tych, które dopiero rozpoczęły swoją działalność w strefie, z tymi, które tę działalność rozpoczęły już kilkanaście lat temu. Co druga badana firma funkcjonuje na terenie strefy od 3 do 7 lat. Pozostali respondenci w prawie równej liczbie reprezentowali firmy z największym doświadczeniem (powyżej 7 lat) oraz te, które stosunkowo niedawno rozpoczęły działalność na terenie SSE (mniej niż 3 lata).

Badanie obejmowało swoim zakresem małe, średnie i duże firmy. Największą grupę stanowiły przedsiębiorstwa średnie (45%) zatrudniające od 50 do 249 osób. W naszym badaniu wzięło również udział 15% przedsiębiorstw klasyfikowanych jako duże – zatrudniające powyżej 250 pracowników. Pozostałą część stanowiły przedsiębiorstwa małe (40%).

Zgodnie z sugestiami czytelników w tegorocznej edycji dokonaliśmy również podziału branżowego. Postaraliśmy się w naszych analizach uwzględnić wszystkie sektory, które są najczęściej reprezentowane pod

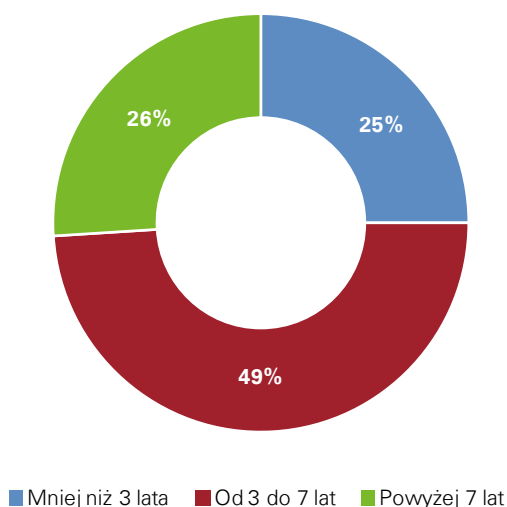
Ile osób zatrudnia obecnie Państwa firma?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Jak długo Państwa firma działa w strefie?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

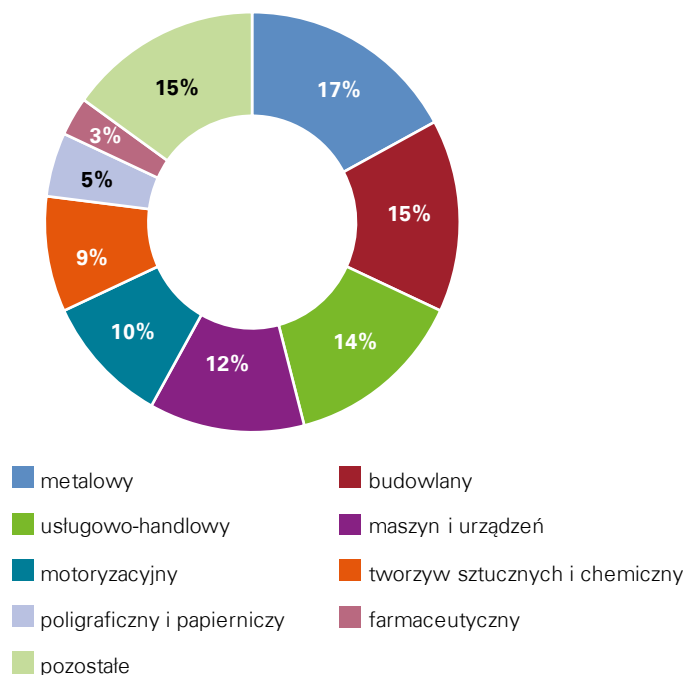
względem nakładów inwestycyjnych oraz wielkości zatrudnienia w SSE. Najwięcej ankietowanych reprezentuje sektory: metalowy (17%), budowlany (15%), usługowo handlowy (14%), maszyn i urządzeń (12%) oraz motoryzacyjny (10%).

W naszym badaniu wzięło udział co najmniej 10% inwestorów z każdej strefy. Łącznie przebadaliśmy 194 przedsiębiorców, co oznacza, że w naszym badaniu wziął udział prawie co siódmy inwestor funkcjonujący na terenie SSE. W strefach kamiennogórskiej i pomorskiej przebadaliśmy blisko co czwarte przedsiębiorstwo.

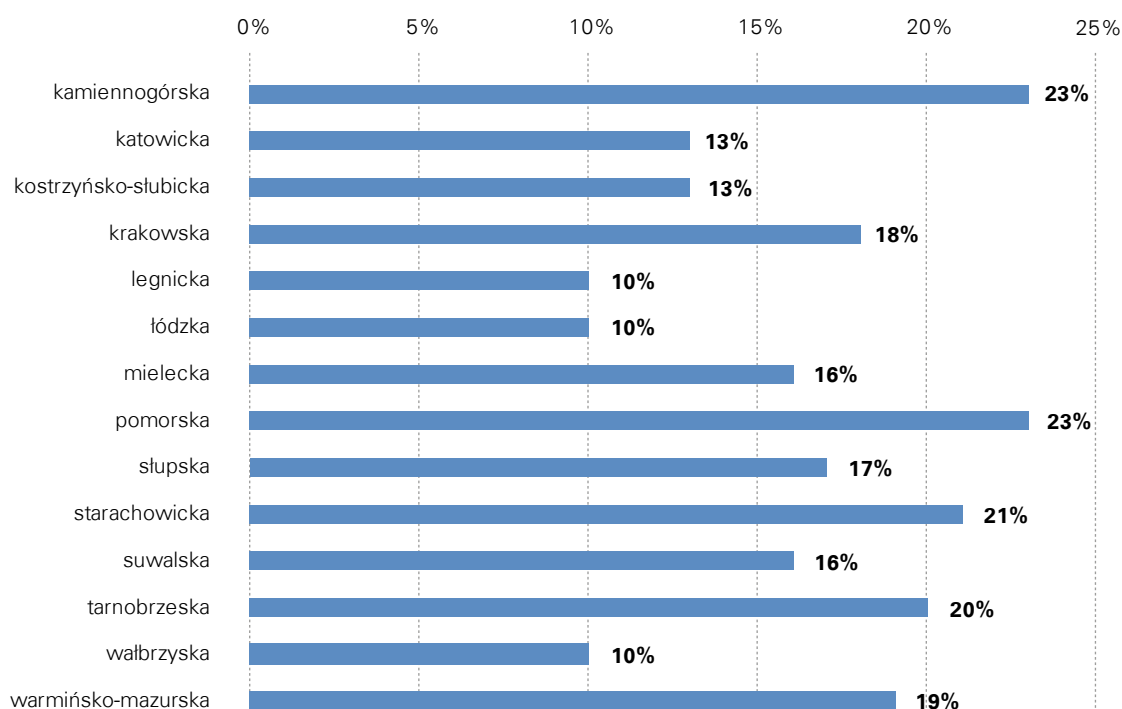
N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

W jakim sektorze działa Państwa firma?

Odsetek inwestorów poszczególnych stref, którzy wzięli udział w badaniu

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

3

Najważniejsze wnioski

Optymistyczna prognoza na 2011 rok

2011 rok będzie jednym z najlepszych w ostatnim pięcioleciu pod względem liczby wydanych zezwoleń. Jeśli potwierdzą się deklaracje inwestorów, w całym 2011 roku wydanych zostanie blisko 200 nowych zezwoleń (195). Oznaczać to będzie 10-procentowy wzrost w porównaniu z 2010 rokiem. Według deklaracji zarządów SSE w 2011 roku liczba miejsc pracy może wzrosnąć prawie o 20 tys. (do 244 630), co będzie oznaczało wzrost o 9%. Z deklaracji SSE wynika, że poziom nakładów inwestycyjnych będzie zbliżony do 2010 roku i wyniesie ok. 6,5 mld zł. Taka wielkość jest realna, gdyż w pierwszej połowie roku przedsiębiorcy ponieśli nakłady inwestycyjne w wysokości 3,3 mld zł.

2010 – powrót na ścieżkę rozwoju

W 2010 roku liczba wydanych zezwoleń na działalność gospodarczą we wszystkich 14 Specjalnych Strefach Ekonomicznych w Polsce wyniosła 177 i wzrosła w porównaniu z 2009 rokiem aż o 35%. Co więcej – liczba miejsc pracy w strefach przekroczyła 225 tys., co oznacza wzrost o 8%. Z drugiej strony wartość poniesionych nakładów inwestycyjnych we wszystkich SSE spadła aż o 33% w porównaniu z poprzednim rokiem i wyniosła 6,632 mld zł. Nakłady inwestycyjne są kategorią, która z największym opóźnieniem reaguje na kryzys gospodarczy.

Zmiana profilu inwestora

Utrzymujące się od dwóch lat niskie nakłady inwestycyjne w SSE oznaczają zmianę profilu inwestora. Ze względu na

uwarunkowania gospodarcze (światowy kryzys finansowy zmniejszył skłonność do inwestycji) oraz zbliżający się koniec okresu obowiązywania ustawy o SSE nowe zezwolenia wydawane są mniejszym przedsiębiorstwom o przewadze kapitału polskiego.

Rozdzielenie kosztów i przychodów opodatkowanych od zwolnionych największym problemem

W poprzednich edycjach badania najczęściej wymienianym przez inwestorów problemem związanym ze zwolnieniami podatkowymi była interpretacja przepisów podatkowych. W tegorocznej edycji badania ten problem został ostatecznie sklasyfikowany na drugim miejscu – wskazało go 54% respondentów. Częściej wskazywanym kłopotem okazała się w tym roku konieczność rozdzielenia kosztów i przychodów opodatkowanych oraz kosztów i przychodów zwolnionych (57%).

W strefach krakowskiej, starachowickiej i tarnobrzeskiej inwestorzy wykorzystają w największym stopniu zwolnienie podatkowe

Opinie inwestorów związane z wykorzystaniem zwolnienia podatkowego kształtują się dwutorowo: prawie 40% respondentów deklaruje chęć wykorzystania dostępnego zwolnienia w pełni bądź prawie w pełni (90%-100%), a kolejne 34% ankietowanych uważa, że zwolnienie zostanie wykorzystane w mniej niż 50%. Co drugi ankietowany w strefach krakowskiej, starachowickiej i tarnobrzeskiej planuje wykorzystanie zwolnienia w największym stopniu.

Przedłużenie okresu obowiązywania ustawy o SSE do 2026 roku zwiększy skłonność do inwestycji

W dalszym ciągu przedsiębiorcy są optymistycznie nastawieni do inwestowania na terenie tej samej bądź innej strefy. Ponad 50% firm zamierza w ciągu 2-3 najbliższych lat dokonać nowych inwestycji. Według deklaracji inwestorów wydłużenie okresu funkcjonowania stref o 6 lat, zwiększy odsetek firm deklarujących nowe inwestycje aż o 16 punktów procentowych (do 71%). Według naszych szacunków przedłużenie funkcjonowania stref o 6 lat może skutkować łącznym wzrostem nakładów inwestycyjnych nawet o 40 mld zł.

Długi okres zwrotu z inwestycji

Aż 62% inwestorów uznało, że koszty inwestycji w strefie jeszcze się nie zwróciły. Na drugim miejscu inwestorzy wskazywali stosunkowo krótki okres – od 2 do

4 lat (13%). Przedłużenie okresu funkcjonowania jest niezbędne, aby możliwe było uzyskanie zwrotu poniesionych kosztów przy najbardziej kapitałochłonnych inwestycjach.

Kontynuacja działalności SSE najlepszym rozwiązaniem po 2020 roku w oczach inwestorów i zarządów SSE

Co drugi badany inwestor uznał, że najlepszym rozwiązaniem po 2020 roku byłaby kontynuacja działalności SSE w niezmienionej formie. Innym cieszącym się przychylnością rozwiązaniem byłoby przekształcenie stref w parki technologiczne lub przemysłowe. Ten pomysł poparło 25% respondentów. Przekształcenie w klastry wybrało jedynie 5% badanych. Co dziesiąty ankietowany nie potrafił wskazać optymalnego rozwiązania ze względu na odległą perspektywę czasową. Z kolei

zarządy SSE były w zdecydowanej większości przekonane (86%) o potrzebie kontynuacji działalności w niezmienionej formie po 2020 roku.

Koniec stref nie oznacza końca działalności firm

Należy również brać pod uwagę, że do 2020 roku nic się nie zmieni w kwestii uwarunkowań prawnych SSE. W takim przypadku tylko 3% inwestorów rozważa przeniesienie działalności w inne miejsce na terenie Polski, a 2% przeniesienie działalności za granicę. Z kolei jedynie 2% ankietowanych uznało, że przy takim obrocie sytuacji w ogóle zaprzestanie działalności.

4

Czym są SSE?

Specjalne Strefy Ekonomiczne w Polsce zostały stworzone przede wszystkim w celu:

- przyspieszenia rozwoju gospodarczego regionów,
- zagospodarowania majątku przemysłowego i infrastruktury,
- tworzenia nowych miejsc pracy,
- przyciągnięcia inwestorów zagranicznych.

W Polsce pierwszą SSE była strefa w Mielcu założona w 1995 r. Wszystkie istniejące w Polsce SSE powstały jeszcze w latach 90. Początkowo Rada Ministrów utworzyła 17 stref, z czego w praktyce rozpoczęło działalność 15, a obecnie działa ich 14.

Preferencyjne warunki prowadzenia działalności na terytorium SSE oznaczają możliwość skorzystania przez inwestorów z pomocy publicznej. Jest ona przyznawana zarówno w formie zwolnienia od podatku dochodowego, jak i zwolnienia z podatku od nieruchomości.

Zwolnienie z podatku dochodowego oznacza, że w okresie od dnia uzyskania zezwolenia do wyczerpania pomocy regionalnej lub do końca okresu funkcjonowania SSE przedsiębiorcy nie płacą podatku dochodowego od dochodów uzyskanych z tytułu działalności prowadzonej na terenie SSE.

Wielkość pomocy udzielanej w formie zwolnienia od podatku dochodowego ograniczona jest przez wysokość kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą oraz maksymalną intensywność pomocy publicznej obliczonej dla określonego obszaru.

Podstawą ustalenia kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą są koszty nowej inwestycji lub wartość dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników.

Intensywność pomocy publicznej liczona jest jako procent kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą. Maksymalne progi intensywności pomocy publicznej określa Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 października 2006 r. W Polsce wartości te są wyższe niż w innych krajach UE z powodu niższego poziomu PKB.

Pomoc regionalna z tytułu prowadzenia działalności na terenie SSE może być także przyznana w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości. Zwolnienie to wprowadza rada gminy w formie uchwały. W takim wypadku przed rozpoczęciem realizacji inwestycji przedsiębiorca powinien zgłosić organowi podatkowemu zamiar skorzystania z tej formy pomocy. Zasady tego zwolnienia określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 2008 r. w sprawie warunków udzielania zwolnień od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną (Dz. U. z 2008 r. Nr 146, poz. 927). Zwolnienie z podatku od nieruchomości przyznawane jest także w ramach tzw. pomocy *de minimis*.

Początkowo SSE zostały utworzone na 20 lat. Był większości stref miał dobiec końca w 2016 lub w 2017 r. Nowelizacją ustawy o SSE z dnia 30 maja 2008 r., która wprowadziła istotne zmiany do przepisów strefowych,

wydłużono termin funkcjonowania stref do końca 2020 r. Pierwotnie zakładano, że przedłużenie funkcjonowania SSE będzie dotyczyło wszystkich przedsiębiorców działających na terenie SSE. W wyniku nowelizacji objęło ono jedynie tych, którzy uzyskali zezwolenia po 31 grudnia 2008 r., czyli po dniu wejścia w życie tej ustawy. Pozostali przedsiębiorcy mogą wystąpić z wnioskiem do ministra gospodarki o przedłużenie terminu określonego w zezwoleniu, maksymalnie do 2020 roku. Wszystkie wnioski podlegają indywidualnej ocenie ministra.

Do końca czerwca 2011 r. we wszystkich SSE w Polsce wydano prawie 1 400 zezwoleń, przedsiębiorcy działający w strefach zainwestowali ponad 75 mld złotych i zatrudnili ponad 230 tys. pracowników. Od początku funkcjonowania stref można było zauważyć stały trend wzrostowy, jeśli chodzi o liczbę wydanych zezwoleń, kwotę poniesionych wydatków czy liczbę zatrudnionych pracowników. W ostatnich latach trend ten uległ zachwianiu w wyniku światowego kryzysu gospodarczego. Część firm zupełnie zrezygnowała z nowych inwestycji, część natomiast zawiesiła decyzję o podjęciu inwestycji na kilka lub kilkanaście miesięcy.

Pierwszy kryzys gospodarczy mamy za sobą, ale zewsząd dochodzą głosy o bardzo prawdopodobnym drugim. Powstaje więc pytanie, jak strefy sobie z nim poradzą i jakie czynniki mogą pomóc w tym, aby SSE w Polsce nadal się rozwijały.

Jak wskazują wyniki badań prowadzonych przez KPMG w poprzednich latach, tym, co przyciąga inwestorów do stref, jest przede wszystkim bardzo dobrze przygotowana infrastruktura, a także dostęp do wykwalifikowanych pracowników oraz pomoc publiczna w formie zwolnienia podatkowego.

Można założyć, że w kolejnych latach infrastruktura w strefach i wokół nich nadal będzie się rozwijała w szybkim tempie i bez wątplenia stanie się czynnikiem, który będzie w znaczący sposób wpływał na podjęcie przez inwestorów decyzji co do lokalizacji inwestycji. Nieco inaczej może być z rynkiem pracy. Z informacji uzyskiwanych od inwestorów wynika, że o ile nie mają oni kłopotów ze znalezieniem menadżerów i robotników (choć w ostatnim roku i to się pogorszyło), o tyle napotykają trudności ze znalezieniem dobrze wykwalifikowanych inżynierów. Wpływa na to z pewnością zmniejszająca się liczba studentów politechnik. Obecnie sytuacja ta nie stanowi jeszcze problemu dla przedsiębiorców, ale bez widocznej zmiany w tym zakresie w przyszłości może stać się czynnikiem wpływającym negatywnie na podejmowanie decyzji co do lokalizacji inwestycji.

I wreszcie zwolnienie podatkowe – czynnik, na który wszyscy inwestorzy bardzo liczą, a jednocześnie blisko połowa inwestorów deklaruje, że wykorzysta zaledwie około 60% przysługującej kwoty zwolnienia. Analizując przyczyny braku możliwości wykorzystania zwolnienia podatkowego, dwa czynniki wydają się decydujące. Po pierwsze, w SSE działają przede wszystkim firmy produkcyjne. Kapitałochłonność inwestycji firm produkcyjnych jest bardzo wysoka, natomiast ich dochodowość, co do zasady, jest znacznie niższa niż firm handlowych. Dochodzi więc do sytuacji, w której przedsiębiorcy inwestujący znaczny kapitał w SSE z jednej strony mają duże limity pomocy publicznej do wykorzystania, z drugiej proporcjonalnie mniejszy dochód, od którego uzależniona jest kwota wykorzystanej pomocy publicznej. Należy założyć, że w przyszłości sytuacja taka nadal będzie miała miejsce. Drugim

czynnikiem jest ograniczenie czasowe możliwości korzystania ze zwolnienia podatkowego, która kończy się wraz z upływem terminu funkcjonowania stref. Obecnie jest to koniec 2020 r. Dochód z działalności prowadzonej w SSE uprawniający do korzystania ze zwolnienia podatkowego pojawia się zazwyczaj po 18-24 miesiącach od dnia uzyskania zezwolenia. Oznacza to, że inwestor otrzymujący zezwolenie w roku 2015 pierwszy dochód zwolniony osiągnie w roku 2017 i będzie miał zaledwie 3 lata na korzystanie ze zwolnienia podatkowego.

Kumulacja tych dwóch czynników może doprowadzić do sytuacji, że w ciągu najbliższych 3-4 lat zwolnienie podatkowe przestanie być elementem, który będzie brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o lokalizacji inwestycji w SSE. Dobra infrastruktura i dostępność wykwalifikowanych pracowników mogą nie być czynnikami wystarczającymi do pozyskania nowych, dużych inwestorów. W związku z tym należy już teraz podejmować działania zmierzające do przedłużenia terminu funkcjonowania SSE w Polsce o kolejnych 5-7 lat. W przeciwnym wypadku możemy spodziewać się nowych inwestycji za naszą południową i wschodnią granicą, a co gorsza – odpływu inwestycji już ulokowanych w Polsce.

5

Prognoza rozwoju SSE w 2011 roku

Drugi rok z rządu, według deklaracji zarządów SSE, wzrośnie liczba wydanych zezwoleń na działalność gospodarczą. Niemniej – podobnie jak w ubiegłym roku prawdopodobnie zmniejszy się wielkość nakładów inwestycyjnych (tym razem jedynie w minimalnym stopniu). Do końca ustawowego okresu funkcjonowania SSE pozostało jeszcze 9 lat – dla wielu największych inwestycji ten okres może okazać się zbyt krótki, aby korzyści przekroczyły poniesione koszty. W efekcie nowe zezwolenia powinny otrzymywać mniejsze firmy o przewadze kapitału krajowego.

5.1. Liczba zezwoleń na działalność gospodarczą

W 2010 roku liczba wydanych zezwoleń we wszystkich strefach wyniosła 177 i wzrosła w porównaniu z 2009 rokiem aż o 35%. Tak duży wzrost wynika z niskiej bazy – 2009 rok to okres, w którym kryzys gospodarczy był najbardziej odczuwalny dla podmiotów funkcjonujących na terenie SSE. Wydano wtedy jedynie 131 nowych zezwoleń, co stanowiło rekordowy 36-procentowy spadek w porównaniu z rokiem poprzednim.

Najwięcej nowych zezwoleń (28) wydano w 2010 roku w strefie wałbrzyskiej. Ponad 20 zezwoleń zostało także wydanych w strefach: łódzkiej (25), katowickiej (23) oraz mieleckiej (22). Tylko w trzech strefach 2010 rok okazał się gorszy pod względem liczby wydanych zezwoleń niż rok 2009 (w strefach krakowskiej, mieleckiej i słupskiej). Sytuacja tych trzech stref była jednak diametralnie różna. Strefa mielecka kolejny rok z rządu była w stanie wydać ponad 20 zezwoleń. Z drugiej strony w strefie słupskiej wydano jedynie 3 nowe zezwolenia na działalność (najmniej ze wszystkich 14 stref w 2010 roku).

Jeśli potwierdzą się deklaracje inwestorów, w całym 2011 roku wydanych zostanie blisko 200 nowych zezwoleń (195). Oznaczać to będzie 10-procentowy wzrost w porównaniu z 2010 rokiem i zbliżenie się do poziomu z lat 2007-2008. Z naszych obserwacji wynika, że wszystkie prognozy przedsiębiorców zazwyczaj są ostrożne i okazują się niedoszacowane. Można przypuszczać, że w 2011 roku po dwóch latach przerwy ponownie zostanie osiągnięta bariera 200 nowych zezwoleń na działalność gospodarczą. Według deklaracji SSE najwięcej nowych zezwoleń zostanie wydanych w strefach katowickiej i łódzkiej (po 22). Spadek wydanych zezwoleń przewiduje zarząd Wałbrzyskiej SSE, który po rekordowym 2010 roku deklaruje wydanie 20 nowych zezwoleń. Minimalny spadek także prognozowy jest przez Mielecką SSE, która tym razem planuje wydać 18 nowych zezwoleń. O łącznym wzroście wydanych zezwoleń zdecydowały przede wszystkim deklaracje stref, które w 2010 roku wydały relatywnie mniej zezwoleń. Znaczny wzrost planowany jest w strefach: słupskiej, starachowickiej i suwalskiej. W ten sposób jedynie dwie strefy, kamiennogórska i legnicka, przewidują wydanie mniej niż 10 zezwoleń na działalność (odpowiednio 8 i 6).

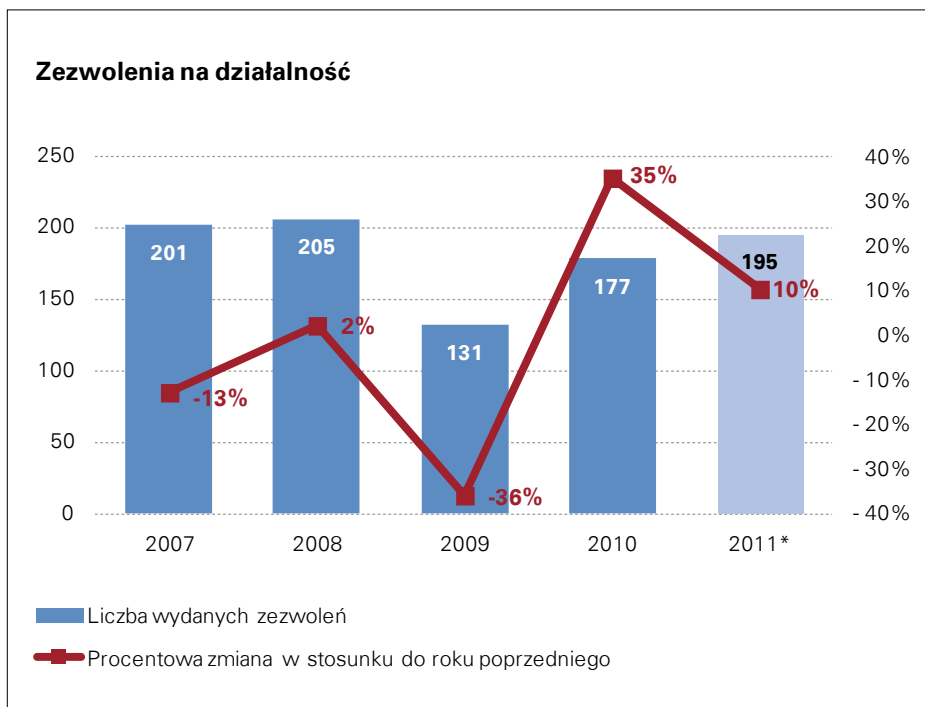
”

W 2010 roku liczba wydanych zezwoleń na działalność gospodarczą we wszystkich strefach wyniosła 177 i wzrosła w porównaniu z 2009 rokiem aż o 35%.

”

Jeśli potwierdzą się deklaracje inwestorów, w całym 2011 roku wydanych zostanie blisko 200 nowych zezwoleń (195).

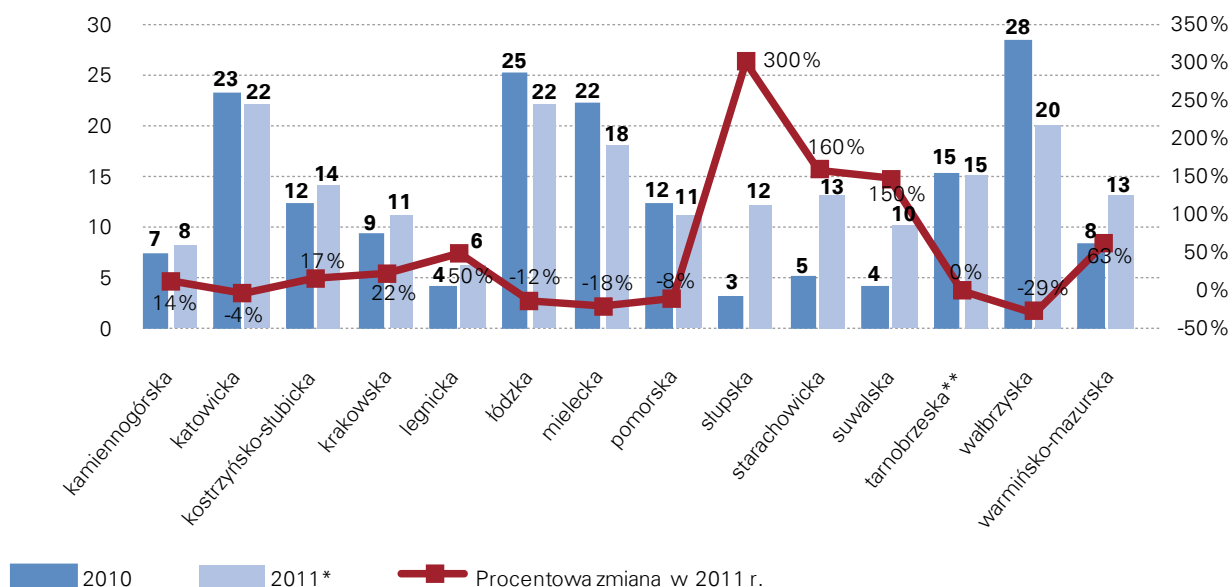
Co ciekawe, największy spadek (prawie 30-procentowy) przewidywany jest w strefie wałbrzyskiej, która być może najbardziej ostrożnie podeszła do szacunków. Spadek może wynikać częściowo z wysokiej bazy odniesienia.

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki oraz deklaracji SSE.

*prognoza

Liczba wydanych zezwoleń na działalność w poszczególnych SSE

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki oraz deklaracji SSE.

*prognoza

**podane wartości są średnią arytmetyczną wielkości minimalnej i maksymalnej wskazanej przez SSE

”

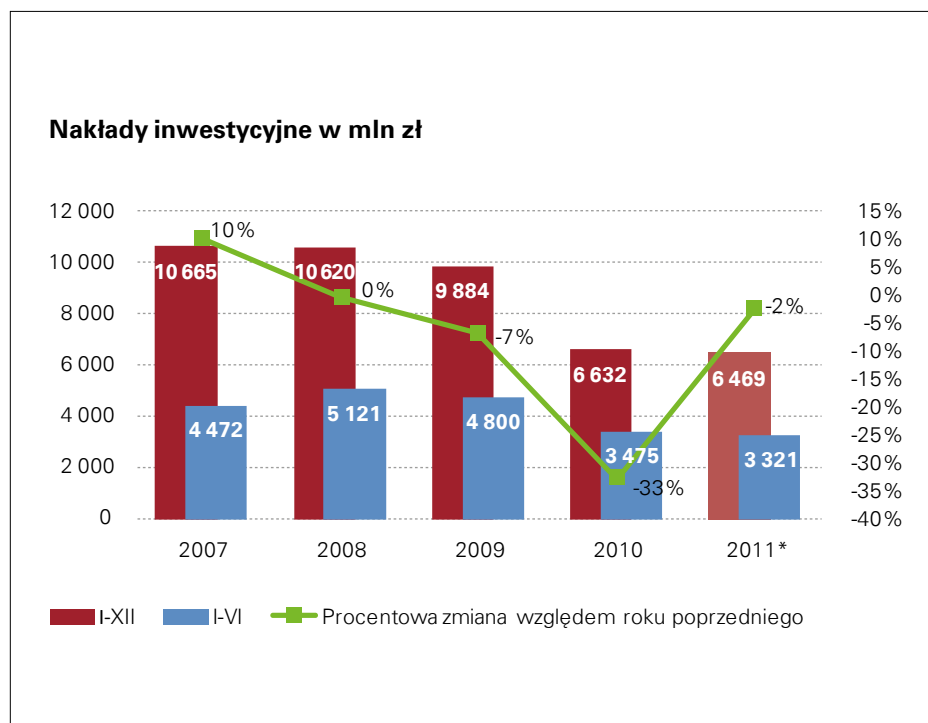
W 2011 roku poziom nakładów inwestycyjnych będzie zbliżony do tego z 2010 roku.

5.2. Nakłady inwestycyjne

W 2010 roku wartość poniesionych nakładów inwestycyjnych we wszystkich SSE spadła aż o 33% w porównaniu z 2009 rokiem. Nakłady inwestycyjne są kategorią, która z największym opóźnieniem reaguje na kryzys gospodarczy. Tak duży spadek jest pochodną bardzo słabego 2009 roku, kiedy to odnotowano dno kryzysu. W całym 2010 roku nakłady inwestycyjne wyniosły 6,632 mld złotych i były efektem nie tylko niskiej liczby nowych wydanych zezwoleń na działalność na terenie SSE, ale także ograniczenia inwestycji przez dotychczas funkcjonujących przedsiębiorców. W ubiegłym roku zarządy stref bardzo dokładnie

prognozowały spadek nakładów inwestycyjnych. Ostatecznie błąd prognozy wyniósł jedynie 2 punkty procentowe, co świadczy o poprawności przyjętej przez nas metodyki.

Z deklaracji zarządów SSE wynika, że w 2011 r. nakłady inwestycyjne powinny utrzymać się na zbliżonym poziomie jak w 2010 roku i mogą one wynieść ok. 6,5 mld zł. Taka wielkość jest realna, gdyż w pierwszej połowie roku przedsiębiorcy ponieśli nakłady inwestycyjne w wysokości 3,3 mld zł. Analiza poprzednich lat pokazuje, że druga połowa roku była zazwyczaj podobna do pierwszej pod względem wielkości nakładów, dlatego prognozowane 6,5 mld zł wydaje się możliwą do uzyskania wielkością na koniec roku.

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki oraz deklaracji SSE.

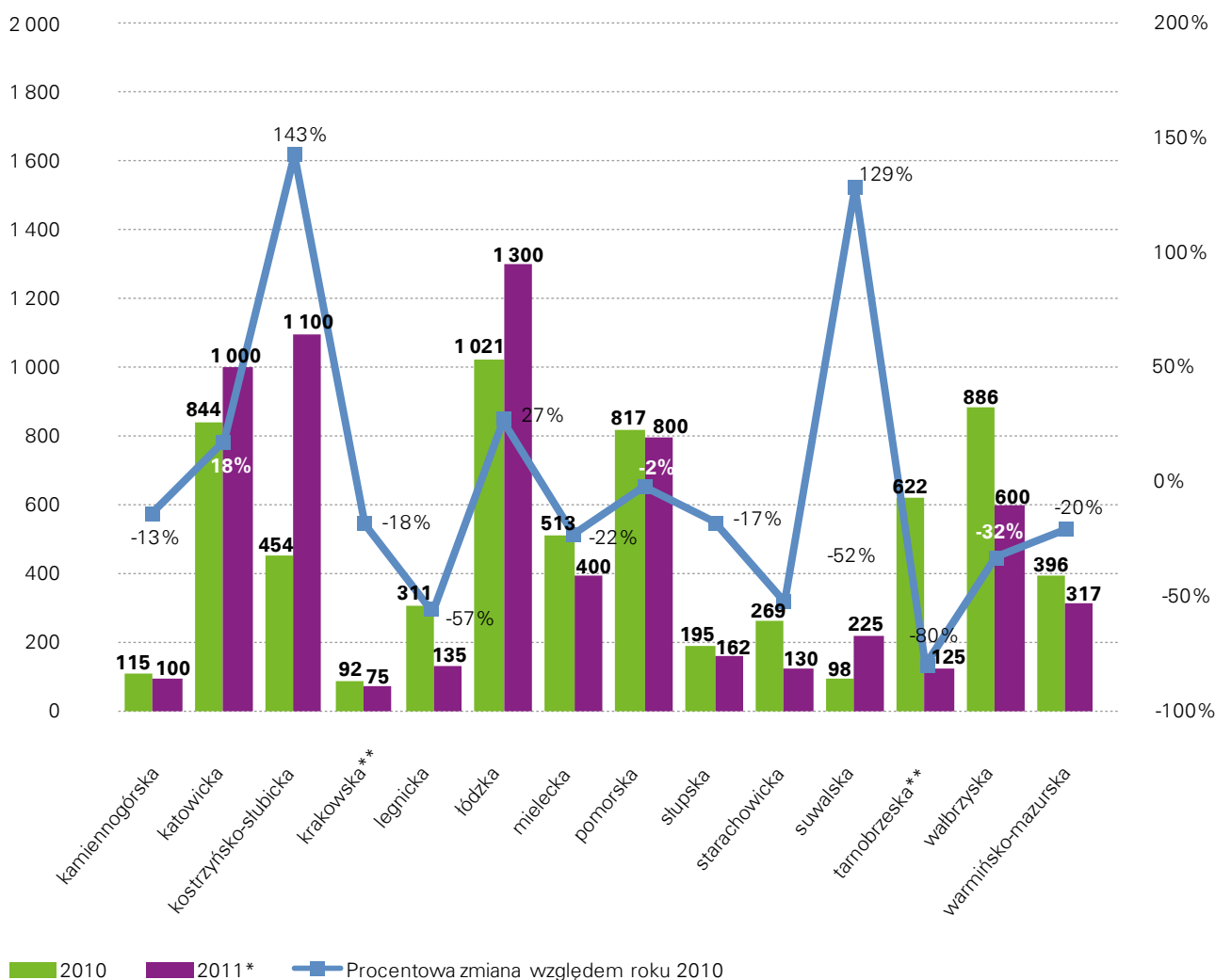
*prognoza

W 2010 roku jedynie w Łódzkiej SSE nakłady inwestycyjne przekroczyły wartość 1 mld zł (1,02 mld zł). Do tego wyniku zbliżyły się też strefy wałbrzyska, katowicka i pomorska (ponad 800 mln zł). Po drugiej stronie znalazły się strefy krakowska i suwalska, w których wielkość nakładów inwestycyjnych nie przekroczyła 100 mln zł. Na wielkość nakładów inwestycyjnych oprócz uwarunkowań ogólnoeconomicznych wpływ może mieć także wielkość strefy i jej specyfika.

Prognozy na 2011 rok są zróżnicowane. W zależności od strefy prognozowane są wahania od -80% do nawet +143%. Według deklaracji zarządów SSE co najmniej 1 mld zł może zostać zainwestowany w 2011 roku w trzech strefach. Ponownie największą wartość powinniśmy odnotować w Łódzkiej SSE (1,3 mld zł). Co ciekawe – na drugim miejscu powinna znaleźć się strefa kostrzyńsko-słubicka, w której zainwestowane zostanie ok. 1,1 mld zł. Oznacza to wzrost aż o 143%

w porównaniu z rokiem 2010. Jeśli tylko sprawdzą się przewidywania zarządzających strefami, wzrost nakładów w strefie kostrzyńsko-słubickiej będzie największym ze wszystkich stref. Przyczyną jest wydanie kilku zezwoleń dla dużych inwestorów. Trzecią strefą, w której wielkość nakładów inwestycyjnych powinna osiągnąć 1 mld zł, jest strefa katowicka (wzrost nakładów o 18% w porównaniu z 2010 rokiem).

Nakłady inwestycyjne w poszczególnych SSE w mln zł

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki oraz deklaracji SSE.

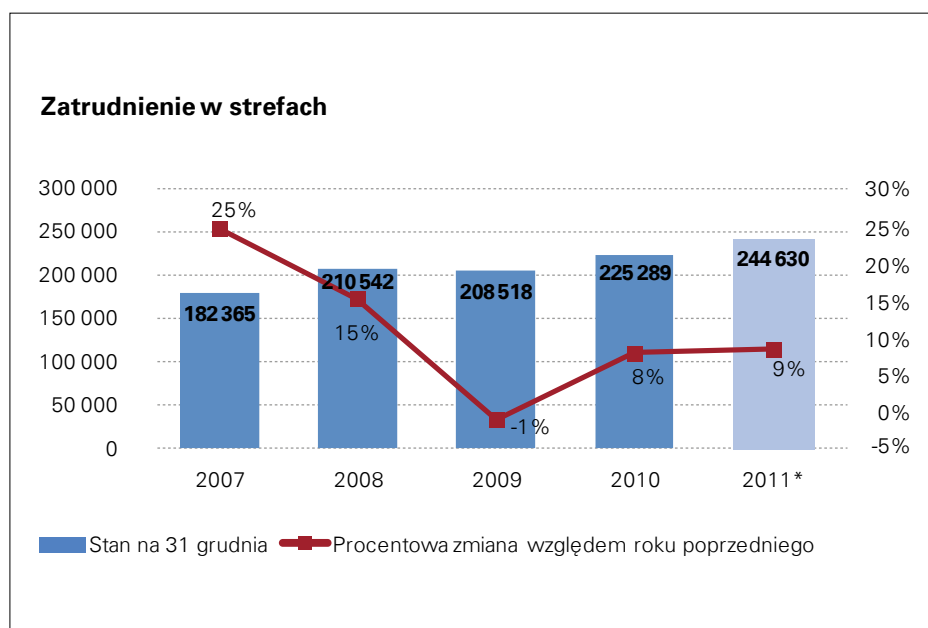
*prognoza

** podane wartości są średnią arytmetyczną wielkości minimalnej i maksymalnej wskazanej przez SSE

5.3. Liczba miejsc pracy

W 2010 roku liczba miejsc pracy w strefach przekroczyła 225 tys. i wzrosła o 8% w porównaniu z trudnym 2009 rokiem. Wzrost liczby miejsc pracy był na tyle duży, że pozwolił na przekroczenie stanu nawet sprzed spowolnienia gospodarczego. Co ciekawe – nasze ubiegłoroczne prognozy w tym przypadku w pełni się potwierdziły. Ankietowani respondenci z zarządów SSE pomylili się łącznie tylko nieco o ponad 200 miejsc (czyli nieco ponad 0,1%).

Według deklaracji zarządów SSE w 2011 roku liczba miejsc pracy może wzrosnąć w porównaniu z 2010 rokiem prawie o 20 tys., co będzie oznaczało wzrost o 9%. Ponownie osiągnięty zostanie największy stan liczby miejsc od początku funkcjonowania SSE w Polsce. Można przewidywać, że chwilowe zawirowania na światowych rynkach nie powinny wpłynąć w znacznym stopniu na długookresowy wzrost liczby miejsc pracy w strefach. Dynamika może być jednak stopniowo coraz niższa ze względu na zbliżający się koniec okresu obowiązywania ustawy o strefach oraz

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki oraz deklaracji SSE.

*prognoza

”

Według deklaracji zarządów SSE w 2011 roku liczba miejsc pracy może wzrosnąć w porównaniu z 2010 rokiem prawie o 20 tys., co będzie oznaczało wzrost o 9%.

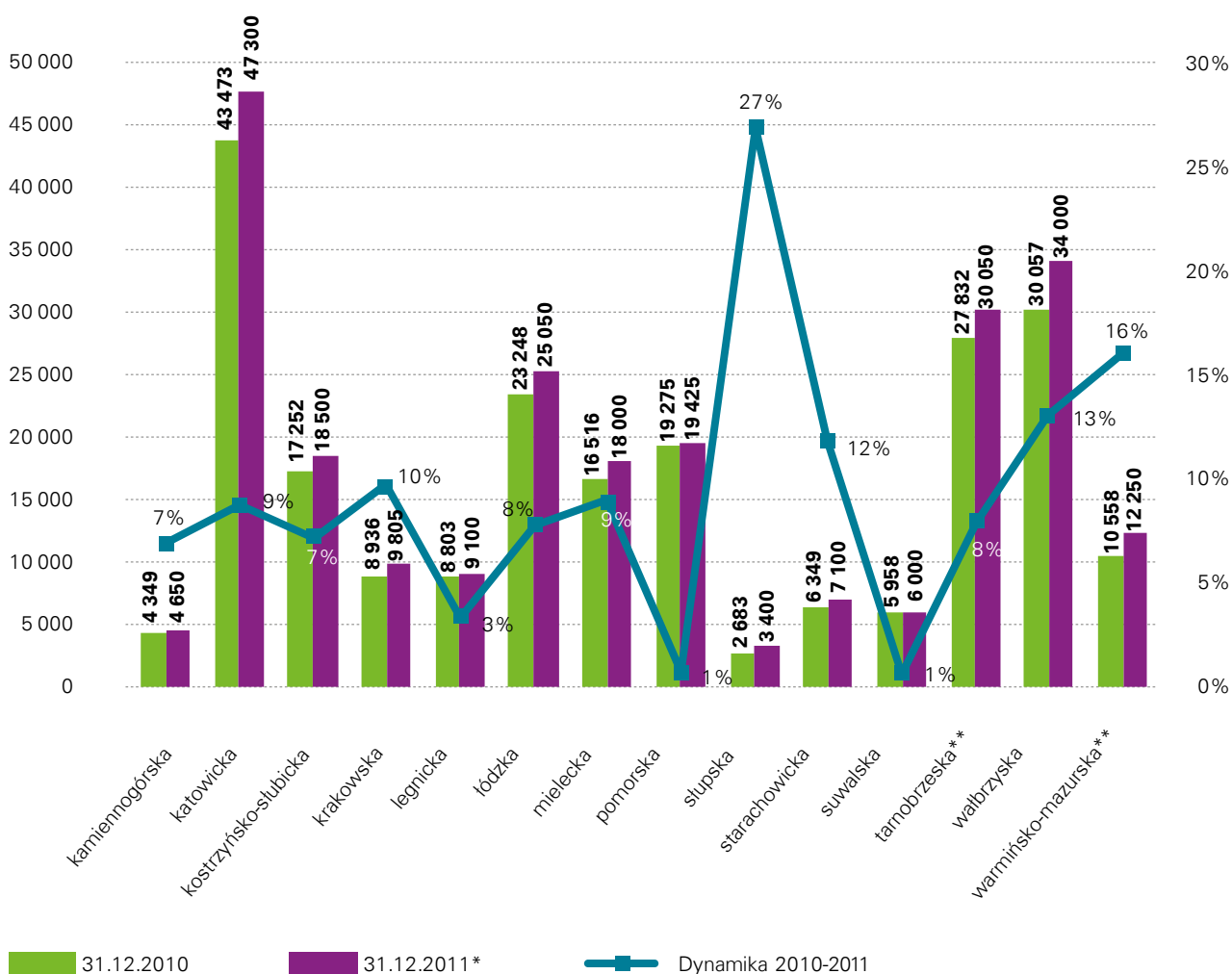
związaną z tym niepewność wśród inwestorów.

Od kilku lat liczba miejsc pracy systematycznie rośnie we wszystkich strefach (z wyjątkiem 2009 roku). W ujęciu absolutnym największe zatrudnienie występuje w największych strefach pod względem powierzchni i liczby

inwestorów: katowickiej, wałbrzyskiej, tarnobrzyskiej i łódzkiej. W 2011 roku, jak wynika z deklaracji respondentów, największy przyrost miejsc pracy powinien być zauważalny w strefie ślęskiej, w której może przekroczyć nawet 25%. Ponad dziesięcioprocentowy wzrost jest oczekiwany także w strefie warmińsko-mazurskiej, w której

zatrudnienie na koniec 2011 roku powinno przekroczyć 12 tys. W żadnej ze stref nie jest oczekiwana redukcja zatrudnienia. Jedynie minimalny, utrzymujący się na poziomie 1%, przyrost liczby miejsc pracy przewidywany jest w strefach pomorskiej i suwalskiej.

Zatrudnienie w poszczególnych strefach

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki oraz deklaracji SSE.

*prognoza

** podane wartości są średnią arytmetyczną wielkości minimalnej i maksymalnej wskazanej przez SSE

6

Ocena efektywności SSE

Kolejny rok z rzędu publikujemy podsumowanie wyników ekonomiczno-finansowych Specjalnych Stref Ekonomicznych. Dzięki jedynie kosmetycznym zmianom naszej metodyki istnieje możliwość porównywania osiągnięć stref w kolejnych latach działalności.

Po raz kolejny musimy zaznaczyć, że nasze zestawienie nie stanowi rankingu szeregującego strefy lub wyróżniającego lepsze strefy od gorszych. Zdajemy sobie sprawę, że każda z 14 Specjalnych Stref Ekonomicznych funkcjonuje w określonych uwarunkowaniach, które nie zawsze gwarantują porównywalność wyników. Na podstawie poniższego zestawienia nie istnieje możliwość odpowiedzi na pytanie, czy dana strefa jest lepsza od innej. Rekomendujemy raczej porównywanie wyników poszczególnych stref w czasie, gdyż każda z nich jest specyficzną jednostką działającą w określonym otoczeniu. Naturalne wydaje się, że większe strefy pod względem powierzchni mogą osiągnąć lepsze wyniki w ujęciu absolutnym. Z drugiej jednak strony mniejsze strefy teoretycznie są w stanie osiągnąć wyższą dynamikę rozwoju.

W zestawieniu utrzymaliśmy 19 wskaźników o charakterze operacyjno-finansowym. W odniesieniu do każdego z nich dana strefa mogła osiągnąć ocenę ponadprzeciętną, gdy

wynik przekraczał średnią o ponad 25%, lub ocenę poniżej przeciętnej, gdy wynik odbiegał od średniej o ponad 25%. Wyjątkiem był wskaźnik dotyczący wykorzystywanej powierzchni, gdzie próg wynosił +/-10% odchylenia od średniej. Dla dwóch wskaźników (zmiana liczby miejsc pracy w latach 2009-2010 oraz zmiana wyniku finansowego w latach 2009-2010) przyjęto odmienną metodykę. W tych przypadkach już sam wzrost uznano za zjawisko pozytywne, a spadek – za negatywne (bez względu na ich wielkość).

Podobnie jak w ubiegłym roku wartości bezwzględne (np. liczba zezwoleń, liczba miejsc pracy) włączono w ocenę końcową z wagą 0,5, natomiast wartości obrazujące dynamikę lub efektywność (np. tempo tworzenia miejsc pracy) z wagą 1,0. W zestawieniu nie uwzględniono (podobnie jak rok wcześniej) wskaźników związanych z wydatkami na promocję strefy.

Stan na dzień 31.12.2010		Wyszczególnienie																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
		Wydane zezwolenia na działalność ogółem		Wydane zezwolenia na działalność na 1 ha powierzchni		Dynamika wzrostu liczby zezwoleń 2009-2010		Liczba zezwoleń wydanych w 2010 r.		Liczba zezwoleń wydanych w 2010 r. na 1 ha powierzchni (w %)		Nakłady inwestycyjne ogółem (mln PLN)		Zmiana nakładów inwestycyjnych 2009-2010		Miejsca pracy ogółem		Zmiana liczby miejsc pracy w 2009-2010*		Powierzchnia całkowita strefy (ha)		Powierzchnia wykorzystana (w %)**		Nakłady inwestycyjne w mln PLN na 1 ha powierzchni wykorzystywanej		Liczba miejsc pracy na 1 ha powierzchni wykorzystywanej		Nakłady inwestycyjne na 1 miejsce pracy		Nakłady na budowę infrastruktury (narastająco; mln PLN)		Nakłady na budowę infrastruktury w 2010 r. (mln PLN)		Nakłady na budowę infrastruktury (narastająco na 1 ha powierzchni całkowitej)		Wynik finansowy w 2010 (tys PLN)***		Zmiana wyniku finansowego 2009-2010*		A. Suma ocen ponadprzeciętnych		B. Suma ocen poniżej przeciętnej																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
Waga:		0,5	1,0	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	

Źródło: Opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie: „Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2010 r.”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, maj 2011, oraz informacji uzyskanych ze strony internetowej Ministerstwa Gospodarki

■ wynik o ponad 25 % wyższy od średniej dla wszystkich stref (z wyjątkami opisanymi niżej)

■ wynik o ponad 25 % niższy od średniej dla wszystkich stref (z wyjątkami opisanymi niżej)

□ +/- w stosunku do średniej dla wszystkich stref (z wyjątkami opisanymi niżej)

*Wzrost – wartość dodatnia (kolor ciemnoniebieski); spadek – wartość ujemna (kolor jasnoniebieski).

**Powierzchnia wykorzystywana w %: wartość wyższa o ponad 10% od średniej dla wszystkich stref (kolor ciemnoniebieski); wartość niższa o ponad 10% od średniej dla wszystkich stref (kolor jasnoniebieski).

***Wynik finansowy: wartość dodatnia – ciemnoniebieski; wartość ujemna – kolor jasnoniebieski.

Analizując zestawienie przedstawione w tabeli na poprzedniej stronie, można dojść do wniosku, że 2010 rok był dla wszystkich stref zdecydowanie lepszy niż 2009 rok. Widać to przede wszystkim po wyraźnym wzroście średniej dla wszystkich 14 stref w większości analizowanych wskaźników. Średnia ocen ponadprzeciętnych wzrosła w porównaniu z 2009 rokiem aż o 1,1 punktu i wyniosła w 2010 roku 5,3 p. Równolegle spadła średnia ocen poniżej przeciętnej z poziomu 5,8 do poziomu 4,7. Oznacza to,

że zdecydowana większość stref odnotowała wzrost wskaźników ekonomiczno-finansowych w porównaniu z 2009 rokiem.

Pod względem finansowym 2010 rok był wyraźnie lepszy niż 2009 rok. W ubiegłorocznej edycji badania jedynie trzy strefy miały lepszy wynik finansowy pod względem dynamiki wzrostu. W 2010 roku te tendencje uległy odwróceniu i tylko 6 stref odnotowało ujemną dynamikę wzrostu wyniku finansowego. Największy wzrost wyniku finansowego

odnotowano w strefie pomorskiej (ze względu na kilka bardzo dużych inwestycji). Podobnie jak w 2009 roku tylko jedna strefa ukończyła rok z ujemnym wynikiem finansowym – strefa suwalska.

Najlepszy stosunek ocen ponadprzeciętnych do ocen poniżej przeciętnej zanotowaliśmy dla stref: mieleckiej, wałbrzyskiej i łódzkiej.

Komentarze zarządzających strefami dotyczące sytuacji ekonomiczno-finansowej¹:

A analizując zaprezentowaną tabelę z danymi ekonomiczno-finansowymi, należy podkreślić, że Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości jest strefą o stosunkowo małej powierzchni, dlatego też zarówno zyski oraz nakłady na infrastrukturę, jak i liczba wydawanych zezwoleń to efekt prac prowadzonych na relatywnie niewielkim obszarze, kilkakrotnie mniejszym niż w przypadku stref dysponujących większym arealem.

Dlatego wyniki zbiorcze – dane ujęte w tabelach „ogółem” – i analizy prowadzone bez uwzględniania specyfiki prowadzonej działalności i lokalizacji oraz porównywanie ich ze strefami działającymi na kilkakrotnie większych obszarach i w dużych aglomeracjach, a w konsekwencji sprowadzanie wszystkich stref do jednego mianownika, nie tworzy prawdziwego obrazu funkcjonowania stref mniejszych, operujących w trudniejszych lokalizacjach. Z punktu widzenia zarządzającego Kamiennogórską Specjalną Strefą Małej Przedsiębiorczości ważniejsze i bardziej miarodajne są wskaźniki odnoszące się do dynamiki rozwoju oraz

w przeliczeniu na 1 ha, a te kształtują się powyżej średniej strefowej i ulegają systematycznej poprawie.

Iwona Krawczyk

Prezes

Kamiennogórska Specjalna Strefa
Ekonomiczna

Rok 2010 można uznać za znacznie lepszy niż 2009 dla spółki pod względem efektów zarządzania Kostrzyńsko-Słubicką SSE.

Efektom podjętych działań przez zarządzającego K-S SSE jest:

- wydanie 12 zezwoleń (w 2009 r. 8 zezwoleń) na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy, na podstawie których przedsiębiorcy deklarują stworzenie 2 456 nowych miejsc pracy (w 2009 r. 330) i ponieść wydatki inwestycyjne rzędu 539,5 mln zł (w roku ubiegłym 144 mln zł),
- włączenie w obszar strefy nowych terenów o pow. 64,3580 ha,
- rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie strefy – wydatkowano 2 630 857,96 zł.

Podjęte działania w celu wydania 12 zezwoleń nie przełożyły się niestety na wypracowany przez spółkę zysk finansowy, który w roku 2009 wyniósł 300,6 tys. zł.

Niski wynik finansowy związany jest przede wszystkim z niskimi przychodami z tytułu sprzedaży nieruchomości gruntowych dla przedsiębiorców. Po okresie kryzysu światowego inwestorzy nadal z dużą ostrożnością podchodzą do podejmowania decyzji o nowych inwestycjach – proces decyzyjny wydłuża się, niejednokrotnie przedsiębiorcy wycofują się z wcześniejszych planów.

Główną przyczyną obniżenia się wskaźników dotyczących nakładów inwestycyjnych związanych z utworzeniem nowych miejsc pracy oraz budową infrastruktury technicznej były realizowane przez dotychczasowych inwestorów reinwestycje na zajmowanych już nieruchomościach. Fakt ten powodował zmniejszenie wpływów do budżetu spółki. Zbędne stało się także wydatkowanie środków na uzbrajanie terenów.

¹ Firma KPMG nie ingerowała w merytoryczną część wypowiedzi.

Realizowane natomiast działania marketingowe spowodowały, że rok 2011 stał się rokiem inwestycji na nowych terenach, a co się z tym nierozdzielnie wiąże – realnie wzrosną nakłady inwestycyjne związane z tworzeniem nowych miejsc pracy oraz wymiennie podniosą się koszty uzbrajania nowych terenów pod potrzeby spółek realizujących swoje projekty inwestycyjne.

Roman Dziduch

Wiceprezes

Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

W roku 2010 zarząd Krakowskiego Parku Technologicznego wydał 9 zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Dwa z tych zezwoleń otrzymały firmy, które już wcześniej inwestowały na terenach SSE. Bez wątpienia świadczy to o tym, że przedsiębiorstwa zrozumiały, jak duże korzyści płyną z inwestowania kapitału na terenie Krakowskiej SSE.

Nakłady inwestycyjne w roku 2010 wyniosły ponad 113 mln zł, a liczba nowych miejsc pracy wzrosła o 124. W roku 2010 rozpoczęto także budowę Małopolskiego Parku Technologii Informacyjnych, największej inwestycji Krakowskiego Parku Technologicznego, powstającej w Pychowicach, w ramach projektu „Małopolski Park Technologii Informacyjnych – Ośrodek Innowacyjności Krakowskiego Parku Technologicznego”. Ośrodek ma mieć znaczący wpływ na intensywny rozwój nie tylko naszego regionu, ale także całego kraju. Będzie jednym z najważniejszych instrumentów budowania nowoczesnej gospodarki w Polsce. MPTI jest przedsięwzięciem ukierunkowanym przede wszystkim na technologie informatyczne. Ma stać się wiodącym ośrodkiem współpracy przedsiębiorców oraz przedstawicieli nauki i administracji nad rozwiązaniami

ICT „inteligentnego miasta”. Ośrodek będzie oferował wsparcie w postaci m.in.: bogatej infrastruktury biurowej, nowoczesnych laboratoriów oraz szerokiego pakietu doradztwa i szkoleń.

Wiesława Kornaś

Prezes

Krakowski Park Technologiczny

Rok 2010 był dla Łódzkiej SSE S.A. kolejnym udanym rokiem. Spółka sfinalizowała zakupy dwóch atrakcyjnych terenów w obszarze Aglomeracji Łódzkiej o łącznej powierzchni 25 ha. W chwili obecnej są one przygotowywane pod względem infrastrukturalnym zgodnie z przewidywanymi potrzebami potencjalnych inwestorów. Ponadto ŁSSE S.A. przeprowadziła wiele kosztownych inwestycji infrastrukturalnych w podstrefach na terenie województwa łódzkiego. Wszystkie te działania spowodowały zwiększenie kosztów pozostałej działalności operacyjnej, co przełożyło się na zmniejszenie wyniku finansowego o 14% w stosunku do 2009 roku. W zakresie działalności statutowej w 2010 roku ŁSSE S.A. pozyskała najwięcej projektów inwestycyjnych w swojej historii (25 zezwoleń). Na uwagę zasługuje również fakt, iż dużą część stanowiły projekty wysoce innowacyjne oraz z sektora usług badawczo-rozwojowych i BPO.

Tomasz Sadzyński

Prezes

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Tabela ekonomiczno-finansowa za 2010 r. w podsumowującej ocenie pozycjonuje SSE EURO-PARK MIELEC w kategorii ponadprzeciętnych, z wynikami ponad 25% średniej dla wszystkich stref aż w 13 (68%) z 19 pozycji. Pozostałe 6 pozycji (32%) to około 25% w stosunku do średniej dla wszystkich SSE. Potwierdza to pozycję mieleckiej strefy w ścisłej czołówce funkcjonujących Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce. Jest

wynikiem kontynuowanej strategii w pozyskiwaniu nowych projektów inwestycyjnych poprzez tworzenie jak najbardziej korzystnego środowiska dla potencjalnych inwestorów.

Mariusz Błędowski

Dyrektor Oddziału ARP w Mielcu

Mielecka Specjalna Strefa Ekonomiczna

W Pomorskiej SSE dominują duże inwestycje, które najczęściej wiążą się z zagospodarowaniem terenów pod składowanie i produkcję. W związku z tym, mimo największego procentowego wykorzystania powierzchni strefy, PSSE charakteryzuje się stosunkowo niewielką liczbą miejsc pracy na 1 ha powierzchni wykorzystanej oraz małą liczbą zezwoleń wydanych na 1 ha powierzchni.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż dynamika wzrostu liczby wydanych zezwoleń przez PSSE jest większa od średniej strefowej. To samo ma miejsce w przypadku nakładów inwestycyjnych poniesionych przez inwestorów oraz nakładów, jakie PSSE poniosła na budowę infrastruktury. Rok 2010 był dla PSSE rokiem dynamicznego rozwoju, realizacji kolejnych dużych projektów inwestycyjnych, takich jak budowa III etapu Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego czy zakup terenów po byłej Stoczni Gdynia, na których powstanie Bałtycki Park Przemysłowy. Należy podkreślić, iż wynik finansowy PSSE za 2010 rok był ponadprzeciętny, kilkunastokrotnie wyższy niż w 2009 roku.

Teresa Kamińska

Prezes

Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna należy do najmniejszych Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce. Uwarunkowania, w jakich przychodzi nam funkcjonować, są zupełnie inne niż w centralnej części Polski, dlatego też niezbyt trafne jest porównywanie efektów funkcjonowania naszej strefy

z największymi strefami zlokalizowanymi w pobliżu autostrad, lotnisk czy dużych ośrodków naukowych. Pomimo tego uważamy, że instrument wsparcia, jakim jest Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna, przyczynia się do ożywienia gospodarczego na terenie Pomorza Środkowego. Przedsiębiorcy oprócz korzyści podatkowych, jakie daje strefa, doceniają również przychylność władz lokalnych, kompetentność pracowników Działu Obsługi Inwestora oraz walory przyrodnicze naszego regionu (bliskość do morza, jezior i lasów). Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., współdziałając z samorządami, kreuje klimat oparty na partnerstwie i współpracy, co sprzyja wspieraniu rozwoju biznesu. Jako zarządzający Słuską Specjalną Strefą Ekonomiczną dokładamy wszelkich starań do większego zainteresowania samorządów terytorialnych w przygotowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych.

PARR S.A. zaangażowana jest w budowę Słupskiego Inkubatora Technologicznego. Całkowita wartość projektu to blisko 41 000 000 zł brutto. Projekt finansowany jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013. Ponadto realizujemy również projekty finansowane ze środków UE mające na celu promocję naszego regionu w Skandynawii, pozyskanie nowych inwestorów oraz nawiązanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami. Nasze projekty mają wpływ na promocję i rozwój regionu, wspieranie powstawania nowych podmiotów gospodarczych oraz rozwój funkcjonujących przedsiębiorstw. Pomimo niełatwej sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie PARR S.A. realizuje szereg działań pobudzających gospodarczo nasz region, uzyskując całkiem zadowalający wynik finansowy naszej spółki.

Leonard Ferkaluk

Dyrektor Inwestycyjny
Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Odnosząc się do danych przedstawionych w załączonej tabeli, komentarza ze strony zarządzającego wymaga rubryka dotycząca zmiany liczby miejsc pracy w 2010/2009. Na zmniejszenie poziomu zatrudnienia wpłynął trwający kryzys gospodarczy, głównie dla branż: motoryzacyjnej, metalowej, drzewnej i materiałów budowlanych. Nadzieję na przyszłość daje fakt mniejszego spadku zatrudnienia w porównaniu z okresem 2009/2008 i dalszy wzrost nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w strefie. Odnosząc się do danych dotyczących opłacalności inwestowania w naszej strefie, w tym m.in. nakładów na infrastrukturę, ponownie podkreślamy, że nasza strefa jest dobrze wyposażona w infrastrukturę (por. raporty KPMG 2008 i 2009) i w związku z tym nie wymaga, ze strony zarządzającego ani przedsiębiorców ponoszenia wysokich nakładów. O wysokiej atrakcyjności i ekonomicznej opłacalności inwestowania w naszej strefie najlepiej świadczyć może fakt osiągnięcia TOP TEN efektywności inwestycji w Raporcie Financial Times – fDi magazine – „Global Free Zones of the Future 2010/2011”. W tej kategorii nasza strefa zajęła pierwsze miejsce w gronie stref w Polsce i dziesiąte na świecie. Podobnie jak w latach ubiegłych uważamy, że porównywanie w tabeli tak zróżnicowanych pod wieloma względami (choćby regionu i związanej z tym infrastruktury) podmiotów, jakimi są spółki zarządzające SSE, nie odzwierciedla specyfiki i warunków ich działania. Dokonania SSE „Starachowice” S.A., w porównaniu do innych stref, rozpatrywać należy, pamiętając o specyficznych uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych, towarzyszących jej powstaniu oraz infrastrukturalnych warunkach działania.

Marek Bogumił

Prezes
Starachowicka Specjalna Strefa
Ekonomiczna

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna pomimo zakończenia roku 2010 wynikiem ujemnym odnotowała wysokie drugie miejsce w przyroście nowych miejsc pracy (18,5%) oraz drugie miejsce w liczbie miejsc pracy na 1 ha (46). Wysokie wskaźniki uzyskała w stopniu zagospodarowania strefy – miejsce czwarte (68,73%) i również miejsce czwarte w ilości nakładów inwestycyjnych na 1 ha (11,28 mln zł). Cytowane dane świadczą, iż strefa pomimo problemów z pozyskiwaniem inwestorów do regionu o ugruntowanej konotacji „zapóźnionego w rozwoju”, uzyskuje wyniki świadczące o tym, iż inwestorzy dobrze wykorzystują zakupione grunty. Strefa skutecznie wypłaca swoim akcjonariuszom swoistą dywidendę społeczną w postaci prawie 6 tysięcy miejsc pracy i prawie 1,5 mld zł nakładów inwestycyjnych. W regionie, gdzie bezrobocie w wielu miejscach przekracza dwukrotnie średnią krajową, ma to ogromne znaczenie. Strefa suwalska, aby mogła nawiązać realną rywalizację o inwestora z innymi strefami, musi uzyskać przewagę konkurencyjną w postaci wydłużenia okresu jej trwania i preferencji przy udzielaniu grantów budżetowych. Te działania połączone z bardziej intensywną promocją Polski Wschodniej i nakierowaniem działań PALiZ na pozyskiwanie inwestorów do tego regionu mogą na nowo otworzyć szanse tego regionu na tak oczekiwane inwestycje. Rok 2011 zapoczątkowany został wydaniem 7 nowych zezwoleń, co może wskazywać, że będzie on znacznie lepszy od poprzedniego.

Wojciech Kierwajtyś

Wiceprezes
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Oceniając parametry charakteryzujące działalność ekonomiczną i finansową SSE dla wszystkich stref w kraju, można stwierdzić, iż TSSE kolejny raz zajmuje bardzo dobrą lokatę na tle innych specjalnych obszarów ekonomicznych. Na 21 wskaźników w 9 przypadkach osiągnęła wyniki znacząco przekraczające średnią krajową, a w kolejnych 8 – wyniki są zbliżone do średniej, w tym 4 wskaźniki ją przewyższają. Dla zarządzającego ważny jest szczególnie wysoki poziom zatrudnienia w tarnobrzesckiej strefie, wysokie nakłady inwestycyjne ogółem, a także wysokie nakłady na budowę infrastruktury w strefie. Liczba wydanych zezwoleń również przekroczyła średnią krajową. Świadczy to o prowadzeniu efektywnej polityki zagospodarowania terenów będących w dyspozycji zarządzającego TSSE EURO-PARK WISŁOSAN.

Marek Indyk

Dyrektor ARP S.A. w Tarnobrzegu
Tarnobrzescka Specjalna Strefa
Ekonomiczna

Sytuacja na światowych i europejskich rynkach nie pozostaje bez wpływu na obszar działania naszej spółki. Jednakże w porównaniu z okresem 2008-2009 można zauważyć tendencję wzrostową. Nie wzrosła wprawdzie liczba wydanych zezwoleń (8), jednakże wartość deklarowanych nakładów inwestycyjnych i nowych miejsc pracy jest znacznie wyższa.

Znaczej poprawie uległo tempo realizacji inwestycji przez przedsiębiorców. Wzrost nakładów inwestycyjnych (poniesionych) w latach 2008-2009 stanowił ok. 8,0%, podczas gdy w latach 2009-2010 było to już ok. 15,0% (wzrost prawie dwukrotny).

Nieznacznie spadła dynamika zatrudnienia z 9,7% (866 osób) w latach 2008-2009 do ok. 7,75% (730) w latach 2009-2010.

Znaczej poprawie, w porównaniu z okresem 2008-2009 (83,6% poniżej średniej), uległa wielkość nakładów na budowę infrastruktury (obecnie 41,2% powyżej średniej). Świadczy to o coraz lepszym przygotowaniu gruntów dla nowych inwestorów.

Krzysztof Gąsior

Dyrektor Departamentu Infrastruktury
Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa
Ekonomiczna

7

”

Podobnie jak w ubiegłym roku 83% respondentów przyznało swojej strefie ocenę pozytywną. Najwięcej ocen pozytywnych od inwestorów otrzymała tym razem strefa łódzka

SSE w ocenie działających na ich terenie przedsiębiorstw

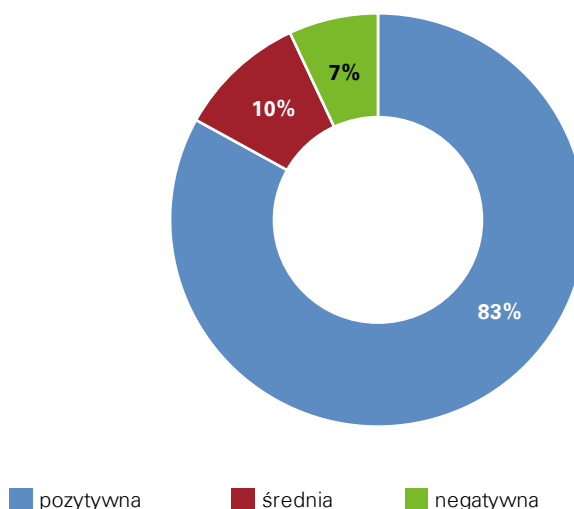
Badanie nastrojów inwestorów funkcjonujących na terenie Specjalnych Stref Ekonomicznych pozwala na realną ocenę SSE z punktu widzenia przedsiębiorców.

7.1. Ocena SSE

W tym roku po raz kolejny poprosiliśmy inwestorów o dokonanie subiektywnej oceny stref. Respondenci mogli ocenić strefę w pięciostopniowej skali („bardzo dobrze”, „dobrze”, „średnio”, „słabo”, „bardzo słabo”). Dwie pierwsze odpowiedzi zostały włączone do kategorii oceny pozytywnej, natomiast dwie ostatnie do kategorii oceny negatywnej.

Podobnie jak w ubiegłym roku 83% respondentów przyznało swojej strefie ocenę pozytywną. Minimalnie zwiększył się odsetek przedsiębiorców, którzy przyznali ocenę negatywną (o 3 punkty procentowe – do 7%). W porównaniu z ubiegłoroczną edycją badania o tyle samo spadł odsetek ankietowanych, którzy ocenili poziom funkcjonowania strefy jako średni. Można uznać, że w ostatnich latach, mimo zawirowań na światowych rynkach, inwestorzy są generalnie zadowoleni z funkcjonowania stref.

Subiektywna ocena funkcjonowania stref przez inwestorów

N=194

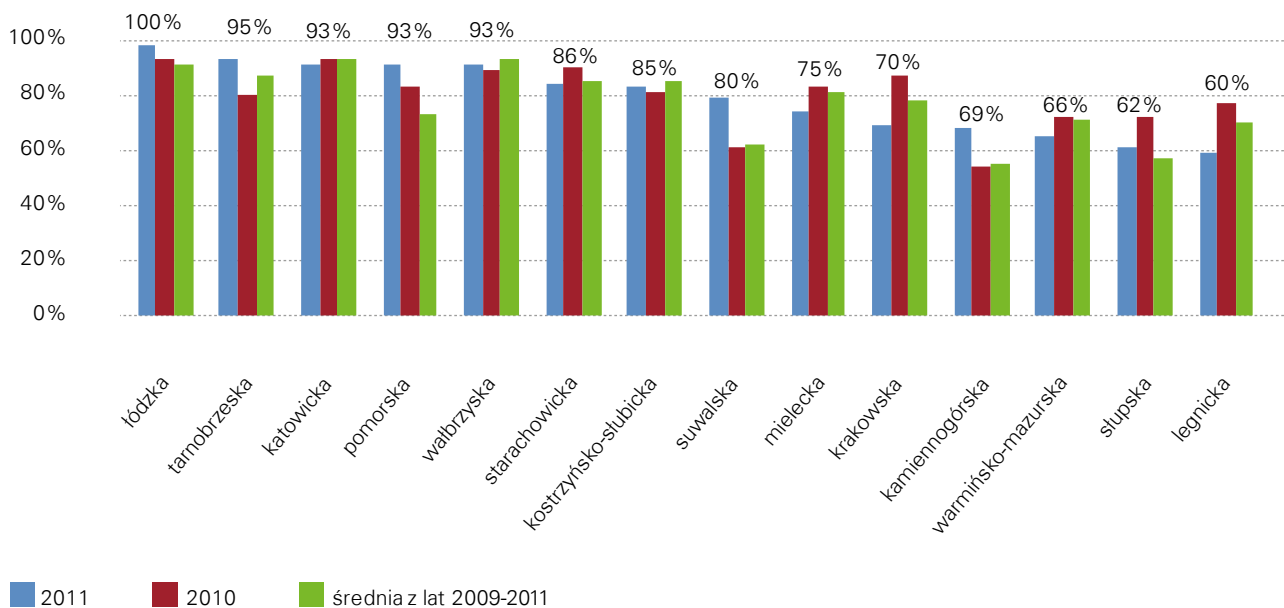
Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Biorąc pod uwagę oceny inwestorów w poszczególnych strefach, wyniki przedstawiają się podobnie do ubiegłorocznych. Tym razem na pierwszym miejscu samodzielnie znalazła się strefa łódzka, której wszyscy respondenci wystawili ocenę pozytywną. Największy skok pod względem liczby miejsc w porównaniu z ubiegłoroczną edycją badania zanotowała druga obecnie w kolejności strefa tarnobrzaska – wzrost aż o 13 punktów procentowych (do 95%). Optyzmem napawa fakt, że w większości strefy, które uzyskały najniższe wskazania pozytywnych ocen, odnotowały lepszy wynik niż w ubiegłym roku.

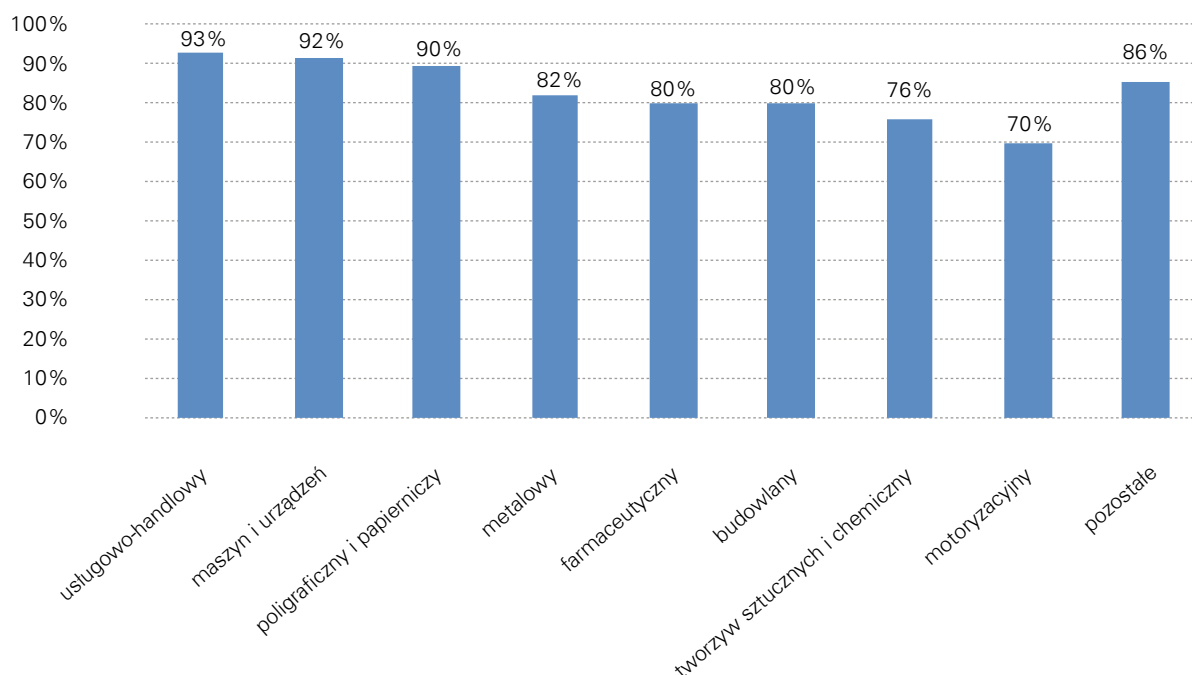
Po raz pierwszy zdecydowaliśmy się także na analizę odpowiedzi z uwzględnieniem sektora działalności.

Najmniej zadowolonych inwestorów odnotowaliśmy w sektorze motoryzacyjnym (70%), który w kilku strefach uchodzi za strategiczną branżę. Z drugiej strony – najwięcej pozytywnych ocen strefom wystawili przedsiębiorcy usługowo-handlowi (93%). Tylko o jeden punkt procentowy niższy wynik osiągnęli inwestorzy z sektora maszyn i urządzeń. Być może relatywnie niski odsetek zadowolonych inwestorów z branży motoryzacyjnej wynika częściowo ze spowolnienia gospodarczego oraz turbulencji, jakim ten sektor był poddawany w ostatnich latach.

Pozytywna ocena funkcjonowania stref przez inwestorów w poszczególnych SSE

Pozytywna ocena funkcjonowania stref przez inwestorów w poszczególnych SSE

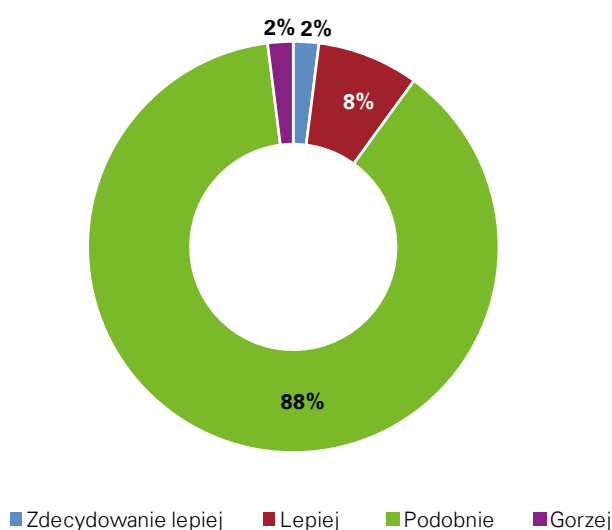
N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Aż 88% ankietowanych stwierdziło, że ocenia strefę na podobnym poziomie jak w ubiegłym roku. Z drugiej strony – aż 10% udzieliło odpowiedzi „lepiej” lub „zdecydowanie lepiej”, a tylko 2% – „gorzej”. Żaden z badanych przedsiębiorców nie uznał, że jego strefa funkcjonuje „zdecydowanie gorzej”.

Po raz kolejny zapytaliśmy inwestorów o obszary, w których oczekują największego wsparcia ze strony strefy. Z roku na rok obserwujemy, że przedsiębiorcy w coraz mniejszym stopniu wyrażają zainteresowanie pomocą ze strony spółki zarządzającej. Coraz częściej przedsiębiorstwa funkcjonujące na terenie SSE uznają, że wskazywane w naszym badaniu aspekty są wewnętrznymi kwestiami poszczególnych firm.

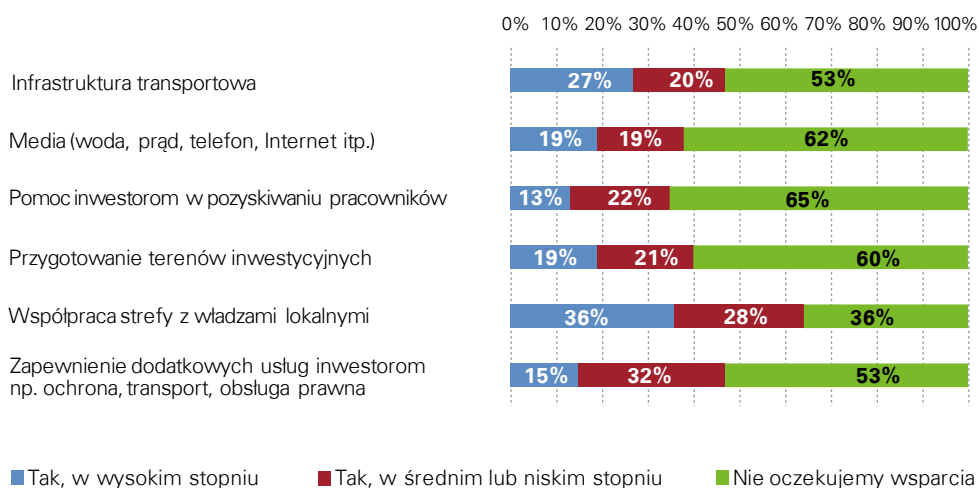
W porównaniu do ubiegłego roku, jak obecnie oceniacie Państwo strefę, w której działacie?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

W jakim obszarze oczekują Państwo wsparcia od zarządu strefy w największym stopniu?

N=194

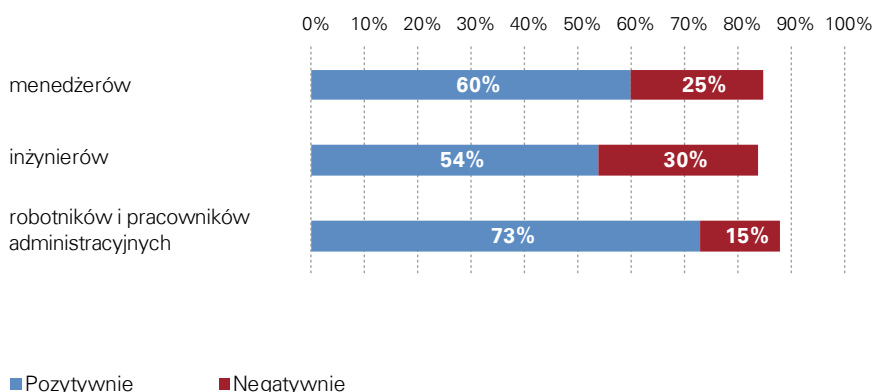
Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Wciąż najczęściej wskazywanym obszarem wsparcia jest współpraca z władzami lokalnymi – 36% ankietowanych zadeklarowało oczekiwanie wsparcia w wysokim stopniu, a 28% – w średnim stopniu (łącznie 64% – wynik prawie o 20 punktów procentowych niższy niż w ubiegłorocznej edycji badania). W opiniach inwestorów przeważają stwierdzenia, że obecnie strefa jest w większym stopniu jednostką doradczą-administracyjną niż operacyjną.

7.2. Zasoby ludzkie w SSE

Podobnie jak w ubiegłym roku zbadaliśmy ocenę dostępności oraz ogólnych kwalifikacji pracowników na terenie Specjalnych Stref Ekonomicznych. Średnie wyniki nie przyniosły większych różnic w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wciąż dostępność pracowników oceniana jest przez zdecydowaną część inwestorów pozytywnie. Największą różnicę odnotowaliśmy w przypadku robotników

Jak oceniają Państwo dostępność pracowników w strefie?

i pracowników administracyjnych. Tym razem zdecydowanie wzrósł odsetek respondentów negatywnie oceniających tę grupę pracowników (wzrost o 7 punktów procentowych – z 8% do 15%). Ponad połowa ankietowanych pozytywnie oceniła dostępność menedżerów oraz inżynierów (odpowiednio 60% i 54%).

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

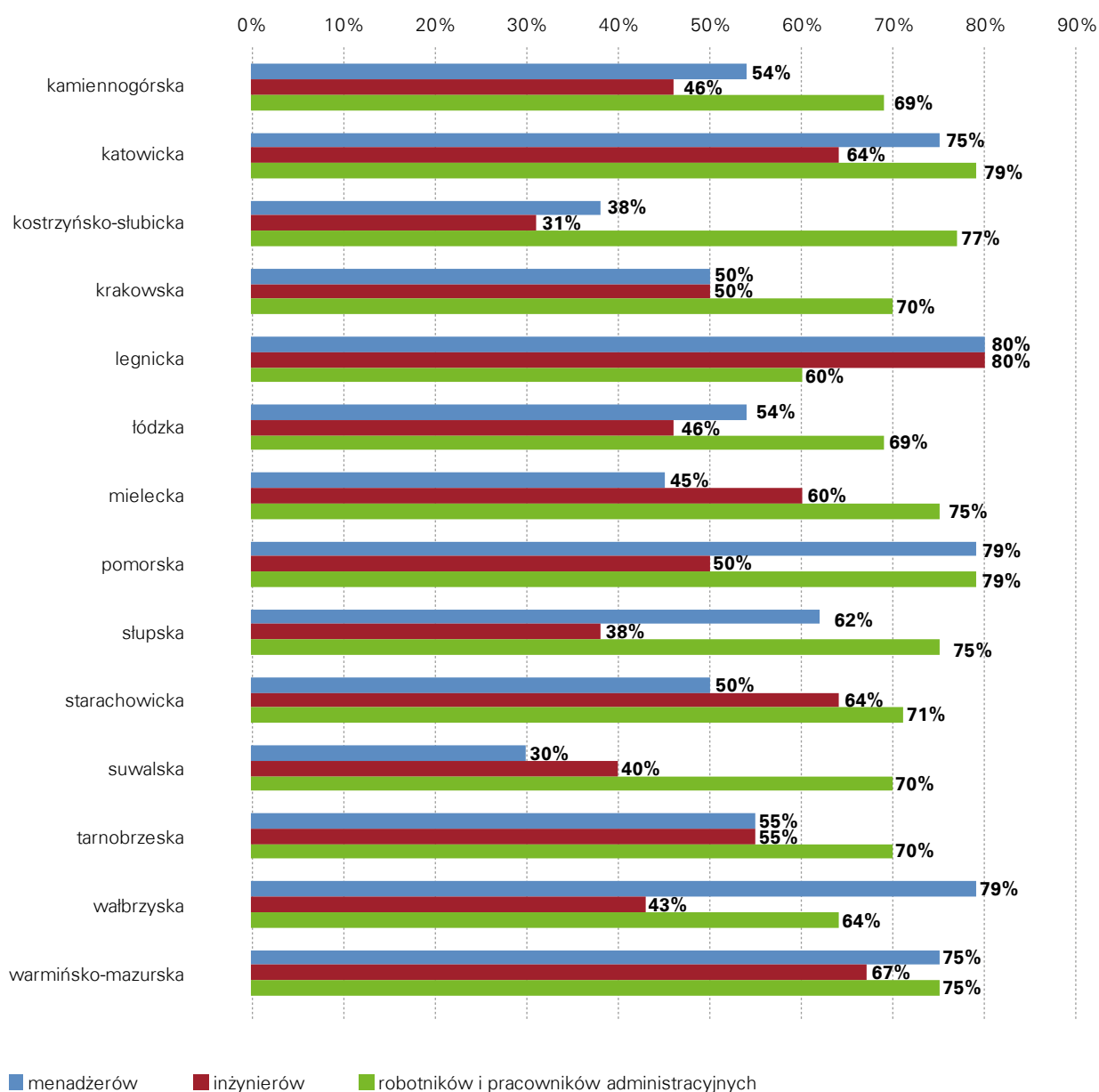
Oceny dostępności do poszczególnych pracowników różniły się w zależności od strefy. W przypadku menedżerów dwie strefy wypadły zdecydowanie gorzej. Jedynie 30% inwestorów ze strefy suwalskiej oceniło pozytywnie dostępność tej grupy

pracowników, niewiele więcej wskazań odnotowaliśmy dla strefy kostrzyńsko-słubickiej (38%). Te dwie strefy zdecydowanie zaniżyły ogólny poziom dostępności menedżerów. Z drugiej strony z dostępem do menedżerów problemy nie powinny występować w strefie legnickiej

(80%), a także w pomorskiej i wałbrzyskiej (po 79%).

Problem z dostępnością inżynierów pojawia się już w nieco większej liczbie stref. Ponownie strefy kostrzyńsko-słubicka i suwalska mają jedno z najniższych odsetków pozytywnych

Pozytywna ocena dostępności pracowników w strefie

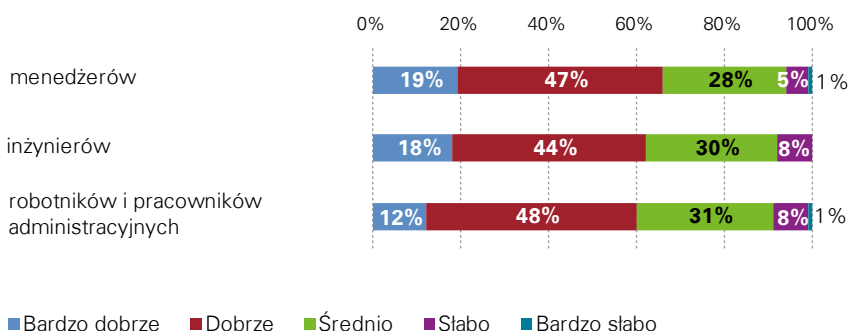
wskazań. Dodatkowo problem dostępu do inżynierów pojawia się w strefach wałbrzyskiej i słupskiej. Na tym tle bardzo pozytywnie wyróżnia się po raz kolejny strefa legnicka (80% pozytywnych ocen dostępności) oraz strefa warmińsko-mazurska (67%).

Z kolei w przypadku robotników i pracowników administracyjnych sytuacja wygląda bardzo podobnie we wszystkich strefach. Pozytywne oceny dostępności wahają się od 64% (w strefie wałbrzyskiej) do 79% (w strefie pomorskiej).

Również ocena ogólnych kwalifikacji pracowników nie uległa większej zmianie w porównaniu z rokiem ubiegłym. Odsetek pozytywnych ocen („bardzo dobrze” i „dobrze”) prezentuje się bardzo podobnie. Dwie trzecie respondentów pozytywnie oceniło kompetencje menedżerów, 62% – inżynierów, a 60% – robotników i pracowników administracyjnych. Jedyną istotną różnicą jest zmniejszenie odsetka pozytywnych ocen dla ostatniej grupy. Robotnicy i pracownicy administracyjni uzyskali ocen średnich aż o 14 punktów procentowych więcej niż w ubiegłym roku (w ubiegłorocznej edycji badania ten odsetek wyniósł jedynie 17%, obecnie – 31%).

Do ciekawych wniosków prowadzi również analiza branżowa. Pod względem pozytywnej oceny ogólnych kwalifikacji menadżerów wyróżnia się przede wszystkim branża motoryzacyjna. Widać wyraźnie w tym przypadku, że jest to jedna z najważniejszych gałęzi w SSE i kompetencje pracowników muszą być tutaj wysokie. Odsetek

Jak oceniają Państwo ogólne kwalifikacje pracowników w strefie, w której działa Państwa firma?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

pozytywnych ocen kompetencji menadżerów utrzymuje się również na bardzo wysokim poziomie w przypadku branży poligraficznej i papierniczej oraz farmaceutycznej (po 80%).

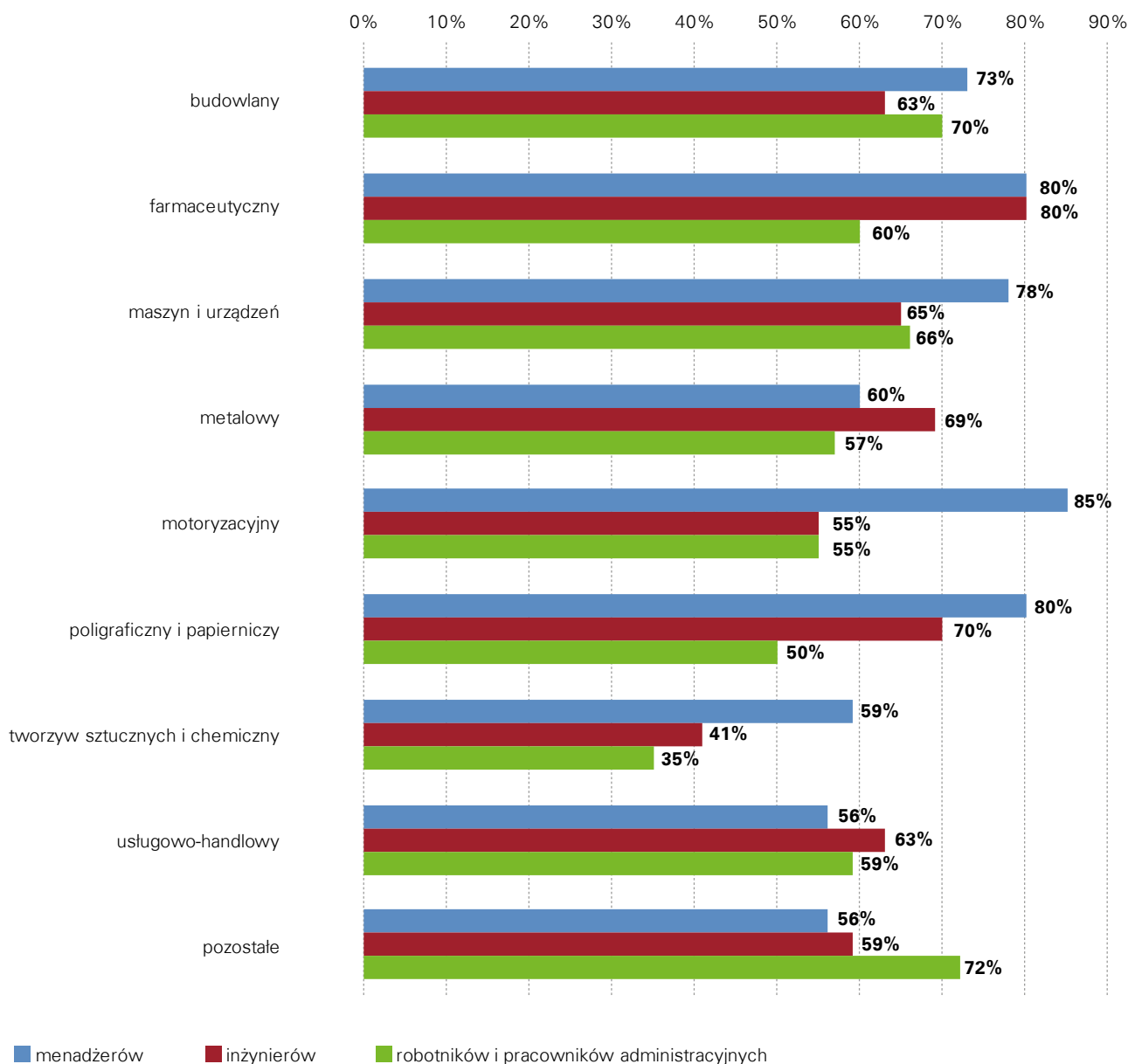
W przypadku inżynierów ponownie pod względem ocen pozytywnych dominuje branża farmaceutyczna (80%). Na kolejnych miejscach znalazły się branże papiernicza i poligraficzna (70%) oraz metalowa (69%). Szczególnie w tej ostatniej cieszą oceny pozytywne, ponieważ według raportu Ministerstwa Gospodarki jest to jeden z najważniejszych sektorów w Specjalnych Strefach

Ekonomicznych. Co ciekawe – najgorzej kompetencje inżynierów oceniane są przez przedsiębiorców z sektora tworzyw sztucznych i chemicznego (tylko 41% pozytywnych ocen). Jeszcze gorszy wynik zanotowano w tym sektorze dla robotników i pracowników administracyjnych (35% pozytywnych ocen). To o ponad 20 punktów procentowych gorzej niż dla ogółu. Z drugiej strony najlepszą oceną robotników i pracowników administracyjnych mogą pochwalić się inwestorzy z branży budowlanej (70%).

”

Dwie trzecie respondentów pozytywnie oceniło kompetencje menedżerów, 62% – inżynierów, a 60% – robotników i pracowników administracyjnych.

Pozytywna ocena ogólnych kwalifikacji pracowników w strefie w poszczególnych sektorach

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

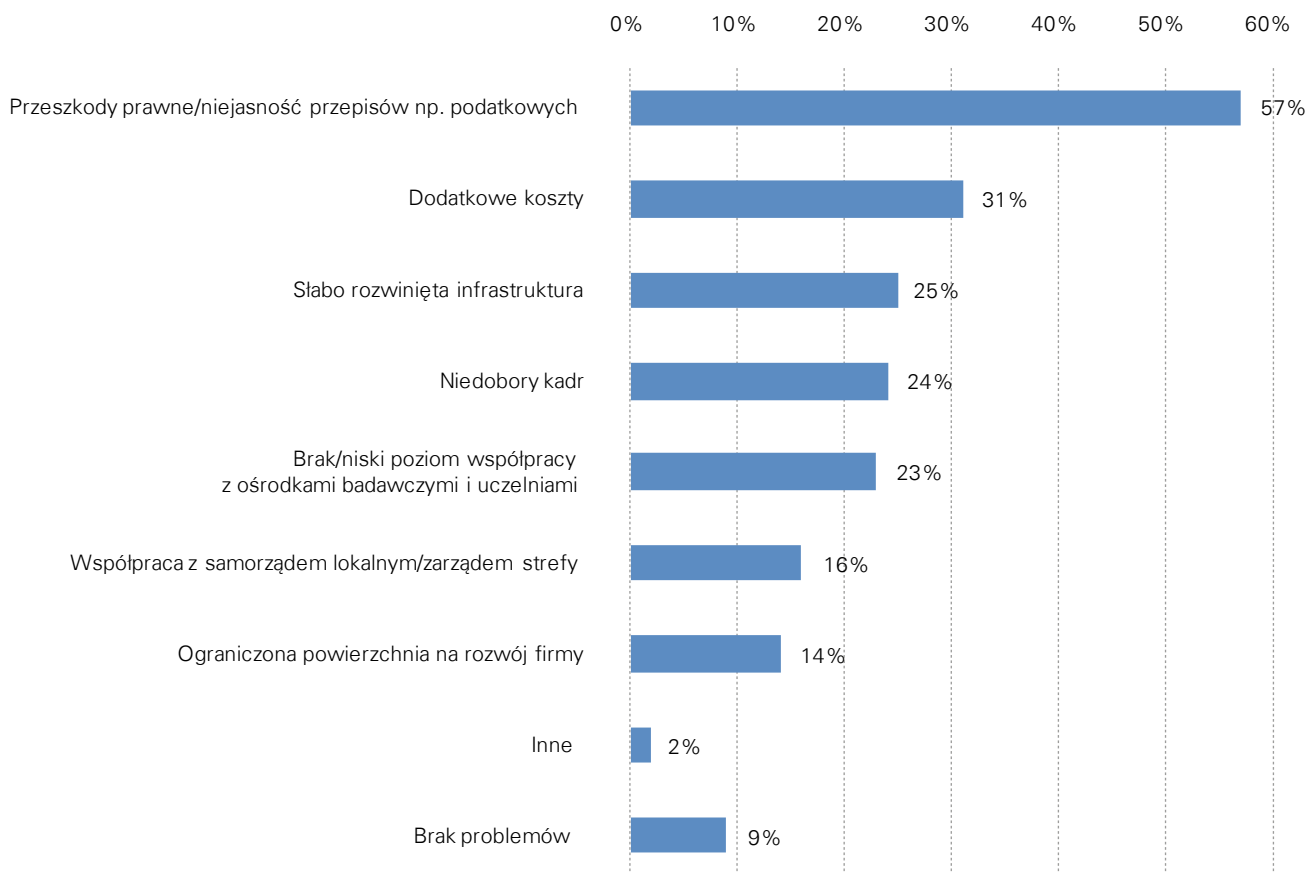
7.3. Korzyści i problemy funkcjonowania w SSE

Inwestor funkcjonujący na terenie strefy korzysta z licznych ulg. Najważniejsze z nich to kwestie

zwolnień podatkowych, które powodują duże zainteresowanie lokowaniem tu inwestycji. Jednak w związku z obowiązującym prawem inwestorzy muszą się również często zmagać z licznymi problemami, których pewnie nie doświadczyliby, inwestując poza SSE. W ubiegłym roku ponad połowa przedsiębiorców wskazała w tym zakresie na przeszkody prawne i niejasność

przepisów, np. podatkowych. Nie inaczej było w tym roku, ale liczba niezadowolonych inwestorów jeszcze wzrosła. W tegorocznej edycji wyniosła ona aż 57%, co oznacza wzrost o 4 punkty procentowe w porównaniu z poprzednią edycją badania. Na kolejnych miejscach znalazły się dodatkowe koszty (31%) i słabo rozwinięta infrastruktura (25%). Wyniki te utrzymały się na

Z jakimi problemami spotkali się Państwo w strefie, których prawdopodobnie nie doświadcziliby Państwo w takim stopniu, działając poza strefą?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

poziomie podobnym jak w ubiegłym roku. Należy jednak odnotować duży wzrost odsetka wskazań poziomu współpracy z ośrodkami badawczymi i uczelniami. W tegorocznej edycji ten problem został wskazany przez 23% respondentów (wzrost aż o 10 punktów procentowych). Z drugiej strony rzadziej wskazywana była ograniczona powierzchnia na rozwój firmy. Możliwe, że w związku ze zbliżającym się terminem zakończenia obowiązywania ustawy o SSE nowa powierzchnia nie jest wymagana przez obecnych w strefach przedsiębiorców do dalszych inwestycji. Co ciekawe – o połowę zmniejszyła się liczba firm deklarujących brak

jakichkolwiek problemów związanych z funkcjonowaniem na terenie SSE. W ubiegłym roku prawie co piąty badany twierdził, że nie dotyczą go żadne problemy wskazane w badaniu. W tegorocznej edycji badania jedynie 9% ankietowanych uznało, że nie ma w ogóle problemów związanych z funkcjonowaniem w strefie.

W porównaniu z ubiegłym rokiem o 3 punkty procentowe wzrosła liczba inwestorów, którzy uważają za trafną decyzję o rozpoczęciu działalności na terenie SSE. Z kolei odsetek osób, które tę decyzję uważają za nietrafną, nie zmienił się i w dalszym ciągu wynosi 2%. Warto zaobserwować również zależność między odpowiedziami

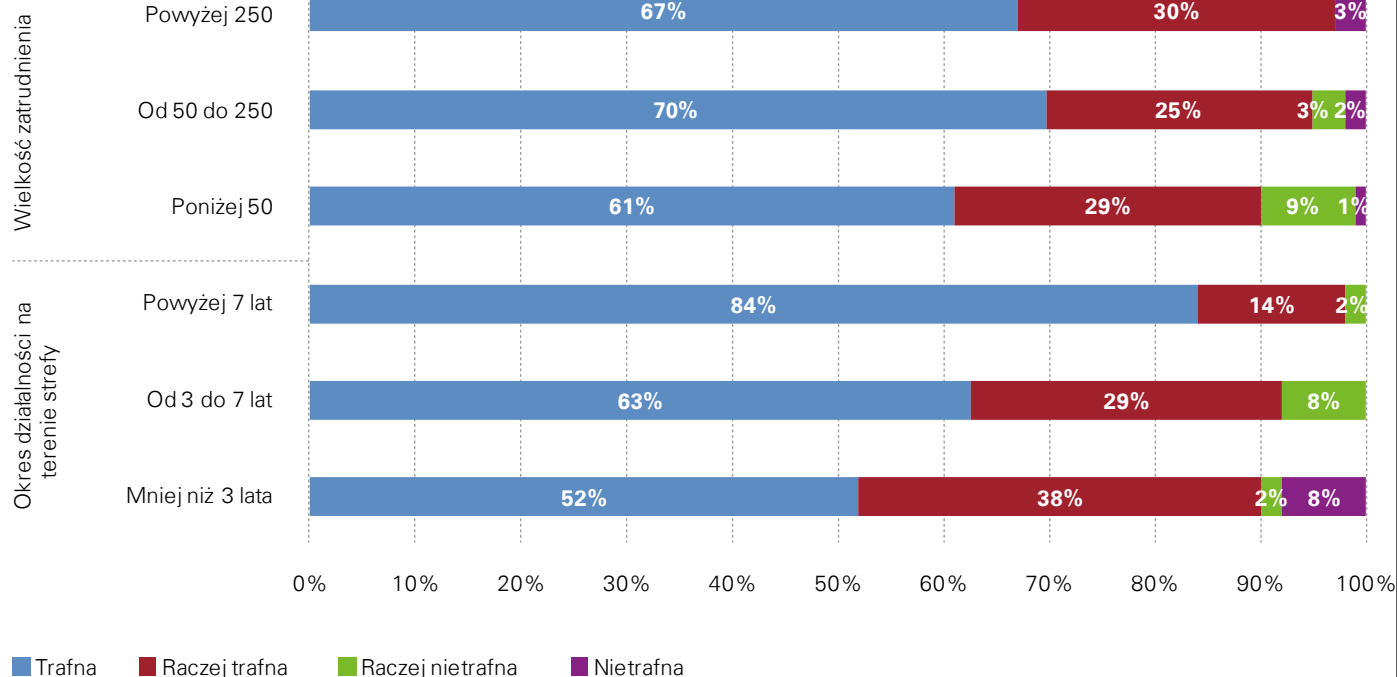
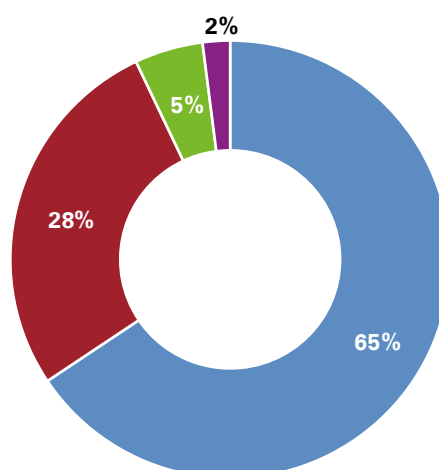
a wielkością zatrudnienia i okresem funkcjonowania na terenie SSE. Widać wyraźnie, że im większa firma, tym bardziej zmniejsza się odsetek przedsiębiorstw, które uważają, że decyzja o rozpoczęciu działalności w strefie była nietrafna. O ile w najmniejszych firmach (zatrudniających do 50 osób) respondenci, którzy uznali decyzję za „nietrafną” bądź „raczej nietrafną” stanowili 10%, o tyle już wśród największych firm (powyżej 250 pracowników) ten odsetek spadł do 3%.

Podobnie przedstawia się zależność między odpowiedzią o trafności decyzji o lokalizacji na terenie SSE a długością okresu działalności. Respondenci,

którzy funkcjonują na terenie SSE nie więcej niż 3 lata, najczęściej wskazywali odpowiedź o nie trafności decyzji (10%). Firmy, które cieszą się większym stażem (ponad 7 lat), wymieniali tę odpowiedź już bardzo sporadycznie (2%).

Firmy, które funkcjonują na terenie strefy krócej niż 3 lata, zapytaliśmy, czy łatwo było rozpocząć działalność. Prawie 75% takich firm odpowiedziało, że nie miało większych problemów ze startem. Z drugiej jednak strony – co piąta firma uznała, że nie był to proces łatwy. Za największe przeszkody przy rozpoczęciu działalności uznano przede wszystkim wysoki poziom biurokracji oraz brak infrastruktury (po 23%). W tym przypadku mniejsze znaczenie miały niejasność przepisów prawnych (15%) czy trudności w pozyskaniu kredytu (8%).

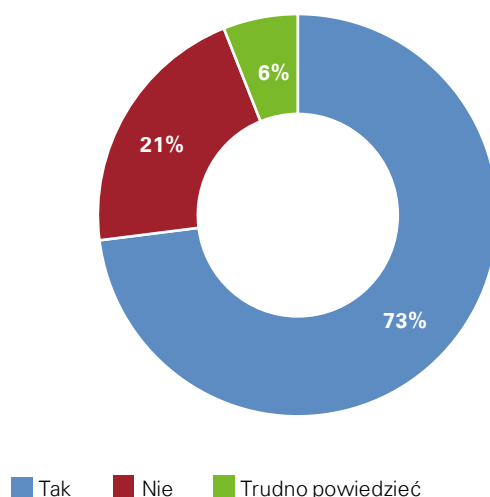
Czy z dzisiejszej perspektywy decyzja o rozpoczęciu działalności w SSE była:

***Im większa firma,
tym bardziej
zmniejsza
się odsetek
przedsiębiorstw
twierdzących,
że decyzja
o rozpoczęciu
działalności
w strefie była
nietrafna.***

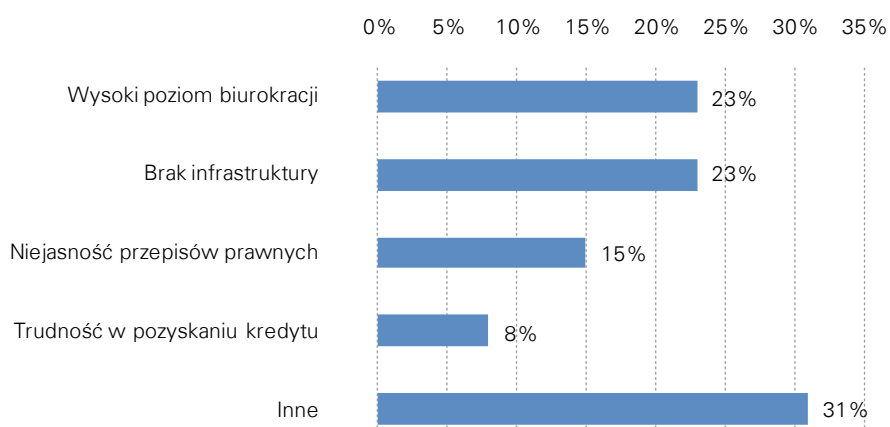
Czy łatwo było rozpocząć działalność w strefie?

N=48

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Jakie trudności/kłopoty napotkała spółka przy rozpoczęciu działalności

N=13

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

7.4. Kwestie podatkowe

Zwolnienie podatkowe jest jedną z podstawowych zachęt dla firm do inwestowania na terenie Specjalnych Stref Ekonomicznych. Oszczędności z podatku dochodowego można przeznaczyć na inne obszary swojej działalności. Jednak w związku z możliwym do otrzymania zwolnieniem podatkowym wiążą się określone obowiązki, których inwestor musi przestrzegać. W poprzednich edycjach badania najczęściej wymienianym problemem była interpretacja przepisów podatkowych dotyczących zwolnień. W tegorocznej edycji badania ten problem został ostatecznie sklasyfikowany na drugim miejscu (54%). Częściej wskazywanym problemem związanym ze zwolnieniem podatkowym okazała się w tym roku konieczność rozdzielenia kosztów i przychodów opodatkowanych oraz kosztów i przychodów zwolnionych.

oraz kosztów i przychodów zwolnionych. Te dwa problemy zamieniły się miejscami w porównaniu z poprzednią edycją badania.

Sprawdziliśmy też zainteresowanie przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie SSE wykorzystaniem pomocy publicznej w formie zwolnienia. Opinie inwestorów kształtują się dwutorowo: prawie 40% respondentów deklaruje wykorzystanie w pełni bądź prawie

w pełni dostępnego zwolnienia, a kolejne 34% ankietowanych uważa, że zwolnienie zostanie wykorzystane w mniej niż 50%. Podobna sytuacja miała miejsce w ubiegłym roku – z tą różnicą, że wielkość obu grup uległa zwiększeniu. Odsetek przedsiębiorców zamierzających wykorzystać zwolnienie w pełni wzrósł o 3 punkty procentowe, natomiast odsetek deklarujących wykorzystanie poniżej 50% – o 6 punktów procentowych.

Najczęściej wskazywanym problemem związanym ze zwolnieniem podatkowym okazała się w tym roku konieczność rozdzielenia kosztów i przychodów opodatkowanych oraz kosztów i przychodów zwolnionych.

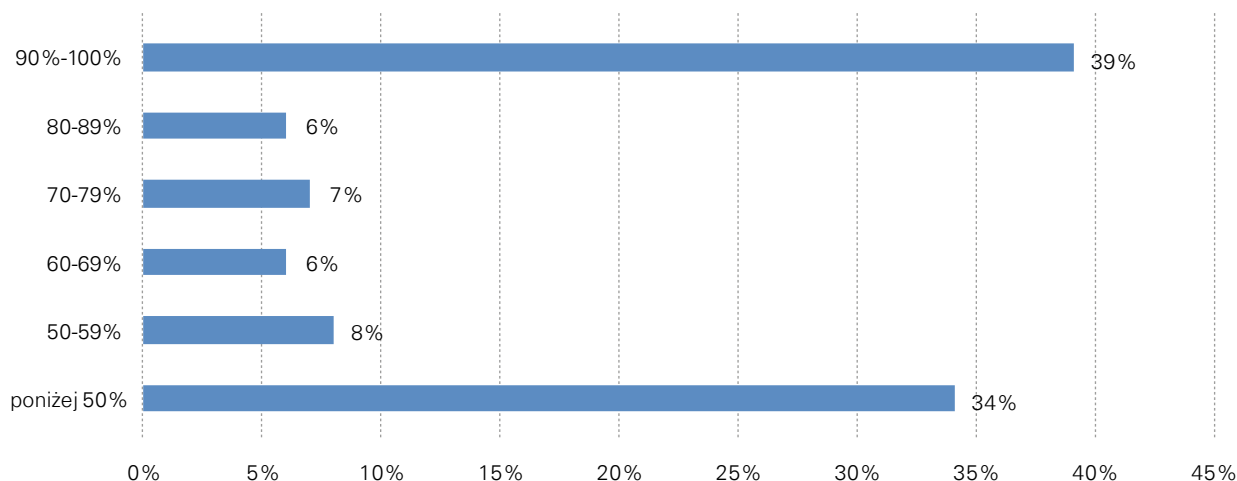
Jakie są podstawowe problemy Państwa firmy związane ze zwolnieniami podatkowymi z tytułu działalności w strefie?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

W jakim stopniu procentowo, według prognoz, Państwa spółka planuje wykorzystać dostępną pomoc publiczną w formie zwolnienia?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Najwyższy odsetek respondentów zamierzających wykorzystać zwolnienie w pełni (90%-100%) odnotowaliśmy w strefach krakowskiej, starachowickiej i tarnobrzesckiej, gdzie co drugi ankietowany złożył taką deklarację. Niewiele mniejszy odsetek odnotowaliśmy w strefie katowickiej (46%). Z drugiej strony – na przeciwnym biegunie znalazły się strefy, w których jedynie co piąty inwestor planuje w pełni wykorzystać dostępne zwolnienie podatkowe. W ten sposób sytuacja wygląda w strefach: legnickiej, pomorskiej i kamiennogórskiej.

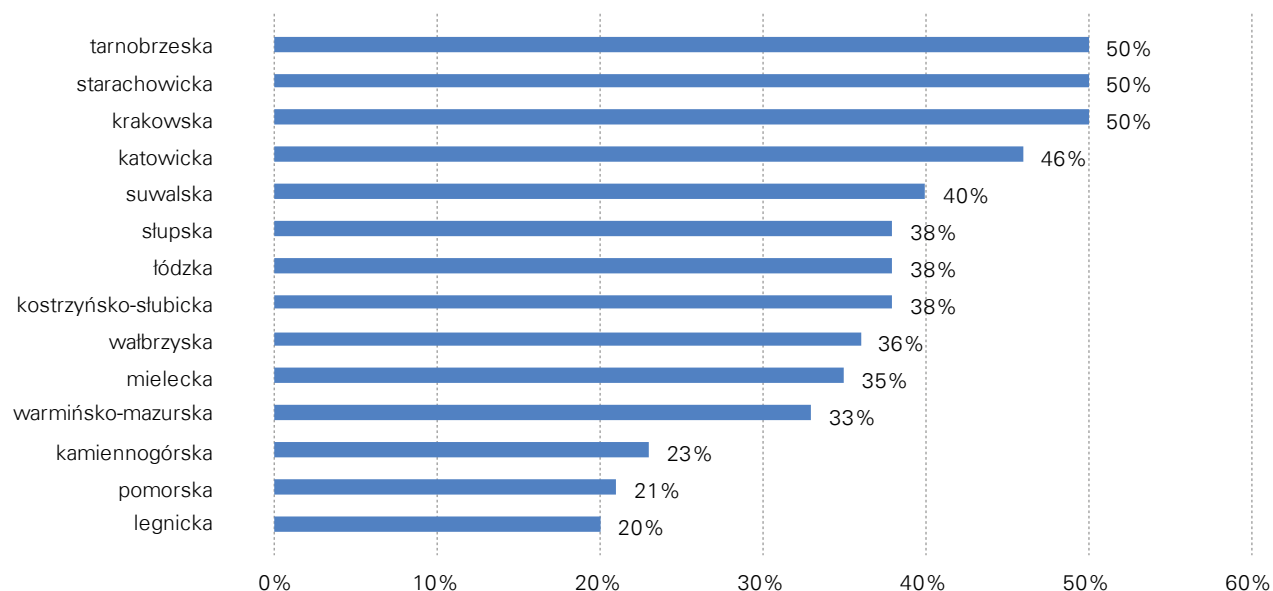
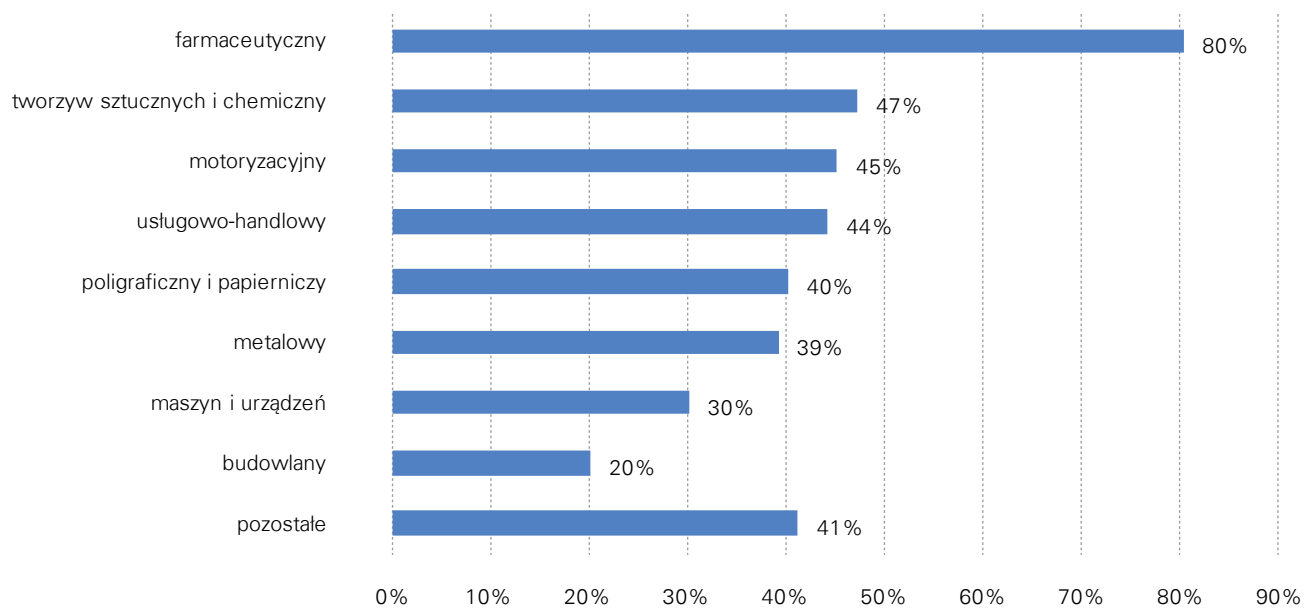
Sprawdziliśmy również, w których sektorach inwestorzy planują wykorzystać dostępną pomoc w największym stopniu. Warto odnotować, że aż 80% firm z sektora farmaceutycznego deklaruje wykorzystanie w pełni bądź prawie w pełni zwolnienia podatkowego.

Jest to wynik prawie o połowę lepszy od ogółu i dzięki temu sektor farmaceutyczny zdecydowanie wyprzedził wszystkie pozostałe branże. W dalszej kolejności znalazły się ważne dla funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce sektory: tworzyw sztucznych i chemicznych (47%) oraz motoryzacyjny (45%). Interesujący wydaje się również fakt, że w najmniejszym stopniu pomoc

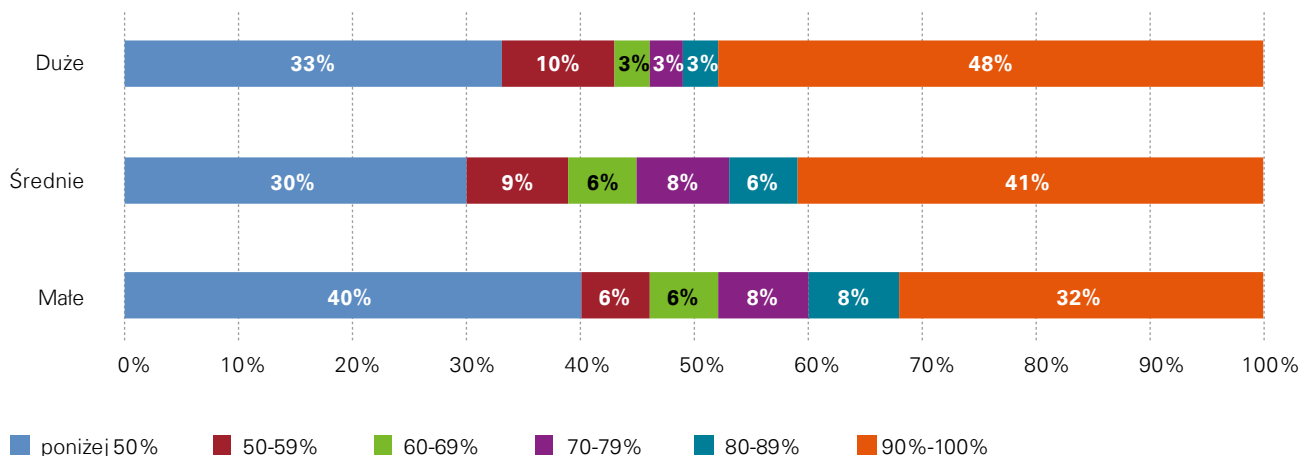
publiczną w postaci zwolnienia zamierzają wykorzystać przedsiębiorcy budowlani oraz z sektora maszyn i urządzeń (odpowiednio 20% i 30% wskazań pełnego wykorzystania zwolnienia). Również w tych branżach stosunkowo często wskazywano problemy związane z interpretacją przepisów podatkowych – być może jest to przyczyna tak niskiego stopnia wykorzystania zwolnienia.

W strefach krakowskiej, starachowickiej i tarnobrzesckiej co drugi ankietowany złożył deklarację wykorzystania dostępnego zwolnienia podatkowego w pełni bądź prawie w pełni (90%-100%).

Odsetek firm zamierzających w 90% - 100% wykorzystać dostępną pomocą publiczną w formie zwolnienia**Odsetek firm zamierzających w 90% - 100% wykorzystać dostępną pomocą publiczną w formie zwolnienia według sektora działalności**

W jakim stopniu procentowo, według prognoz, Państwa spółka planuje wykorzystać dostępną pomoc publiczną w formie zwolnienia?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Należy także zwrócić uwagę na zależność między planowanym wykorzystaniem zwolnienia podatkowego a wielkością przedsiębiorstwa. Im większe przedsiębiorstwo, tym w większym stopniu deklaruje wykorzystanie zwolnienia podatkowego. W przypadku największych firm (zatrudniających powyżej 250 pracowników) aż 48% respondentów planuje wykorzystanie zwolnienia podatkowego w największym stopniu. To o 16 punktów procentowych mniej (32%) niż wśród małych przedsiębiorstw. Ciekawa zależność obserwowana jest również w zależności od okresu funkcjonowania firmy na terenie SSE. Spośród firm, które działają w strefie od niedawna, 40% respondentów planuje pełne wykorzystanie zwolnienia. Z biegiem czasu ten odsetek spada do 36% (firmy działające od 3 do 7 lat). Z kolei wśród firm najstarszych, funkcjonujących na terenie SSE ponad 7 lat, ten odsetek wzrasta do 43%.

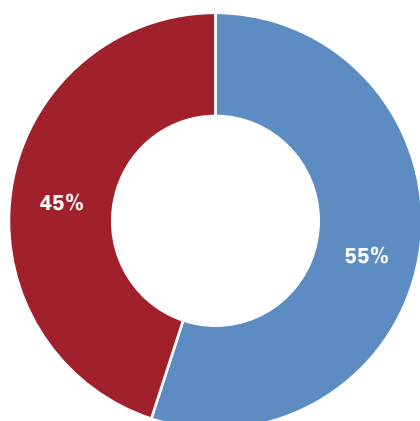
7.5. Ekonomiczne aspekty wydłużenia działalności SSE do 2026 roku

Ustawa o Specjalnych Strefach Ekonomicznych ma obowiązywać w Polsce do końca 2020 roku. Ze względu na dużą rolę, jaką SSE odrywają w gospodarce, coraz częściej mówi się o potrzebie przedłużenia okresu ich funkcjonowania. W wielu przypadkach okres zwrotu z inwestycji jest dłuższy niż 9 lat. Dlatego już spora część inwestorów może zacząć rezygnować z inwestycji na terenie SSE.

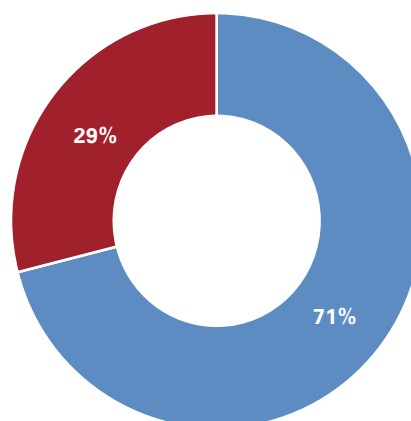
W dalszym ciągu przedsiębiorcy są optymistycznie nastawieni do dalszego inwestowania na terenie tej samej bądź innej strefy. Dominują firmy, które w ciągu 2-3 najbliższych lat zamierzają dokonać nowych inwestycji (55%). Jest to dokładnie

taki sam wynik, jaki uzyskaliśmy w ubiegłym roku. W tegorocznej edycji badania postanowiliśmy rozszerzyć analizę i dodatkowo sprawdziliśmy skłonność do inwestycji przy założonym scenariuszu przedłużenia funkcjonowania stref do 2026 roku. Zwiększona skłonność do inwestycji przerosła nasze przypuszczenia. Wydłużając okres funkcjonowania stref o 6 lat, zwiększony został odsetek firm deklarujących nowe inwestycje aż o 16 punktów procentowych. Przyczyną jest stosunkowo długi okres zwrotu z inwestycji. Wydłużenie okresu obowiązywania ustawy o strefach dałoby gwarancję inwestorom skorzystania w pełni z możliwości podatkowych. Biorąc pod uwagę wyniki naszych badań oraz deklaracje inwestorów, szacunkowo wydłużenie okresu obowiązywania ustawy o 6 lat mogłoby spowodować łączny wzrost nakładów inwestycyjnych nawet o 40 mld zł.

Czy planują Państwo nowe inwestycje na terenie tej lub innej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w najbliższych 2-3 latach?

Czy gdyby wiedzieli Państwo dzisiaj, że Specjalne Strefy Ekonomiczne będą funkcjonowały do 2026 roku, czy planowałoby Państwo nowe inwestycje na terenie tej lub innej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w najbliższych 2-3 latach?

■ Tak ■ Nie

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

We wszystkich sektorach przedsiębiorcy bardzo pozytywnie reagowali na propozycję przedłużenia funkcjonowania stref. Najbardziej optymistycznie zareagowali na propozycję dodatkowych 6 lat funkcjonowania w strefie inwestorzy z branży poligraficznej i papierniczej. Aż 90% inwestorów zadeklarowało

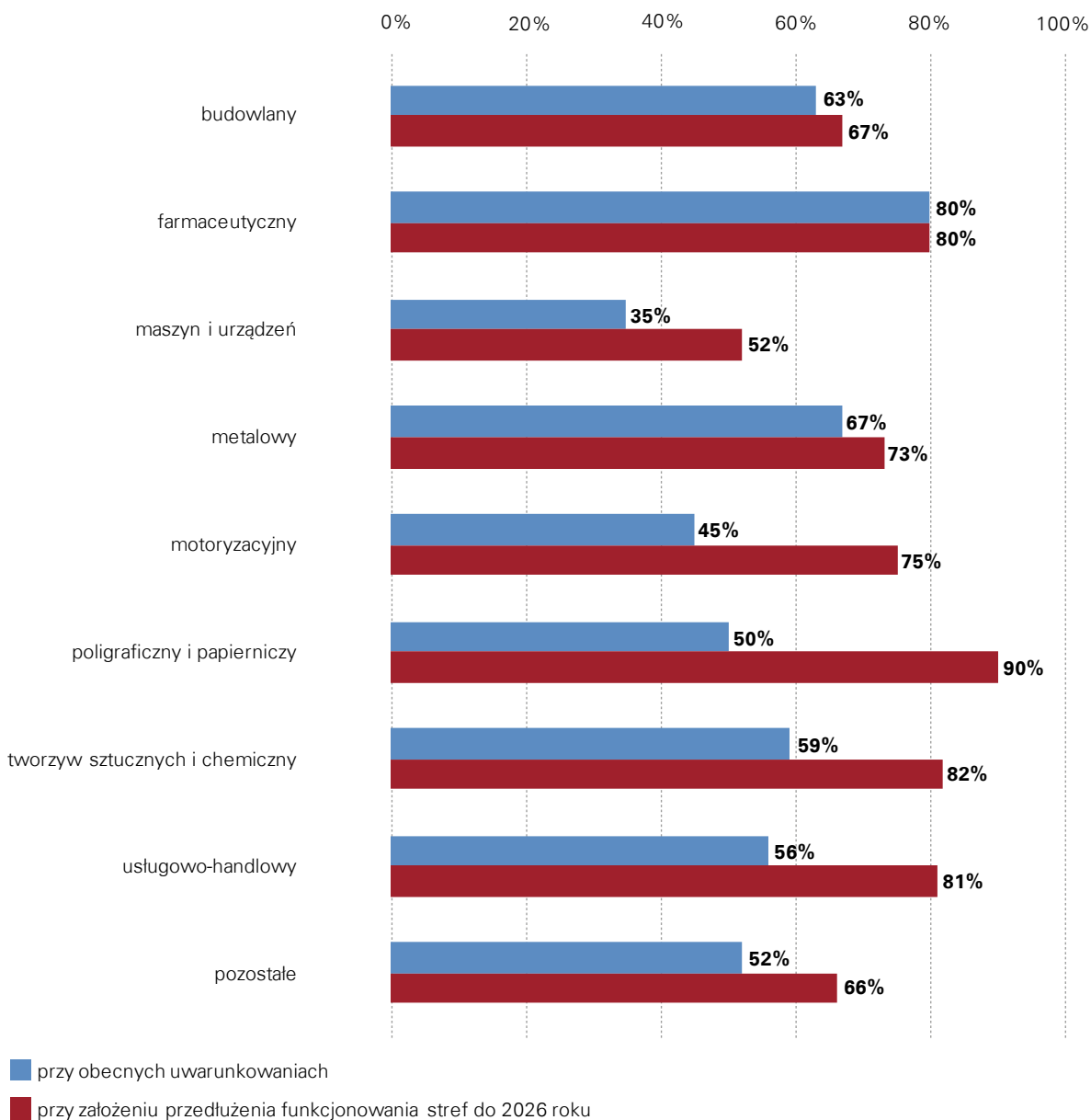
wówczas możliwość przeprowadzenia nowych inwestycji. Bez tego zainteresowanie przedsiębiorstw poligraficznych i papierniczych wyraźnie spada – wówczas jedynie co druga firma byłaby zainteresowana przeprowadzeniem nowej inwestycji. Najmniejszą skłonność do inwestowania przejawiają

firmy z sektora maszyn i urządzeń (tylko 35% respondentów z tego sektora deklaruje gotowość do nowych inwestycji w obecnych uwarunkowaniach, a 52% przy założeniu przedłużenia funkcjonowania stref o 6 lat).

Wydłużenie okresu funkcjonowania stref o 6 lat (do 2026 roku) mogłoby spowodować łączny wzrost nakładów inwestycyjnych nawet o 40 mld zł.

Firmy planujące nowe inwestycje na terenie tej samej lub innej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w najbliższych 2-3 latach?

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

7.6. Okres zwrotu z inwestycji w SSE

Podjęcie każdej inwestycji obarczone jest ryzykiem. Dlatego inwestorzy ostrożnie podchodzą do ponoszenia nakładów i szczegółowo analizują okres zwrotu z inwestycji. W tegorocznej edycji

badania postanowiliśmy sprawdzić, ile czasu potrzebują inwestorzy na zwrot poniesionych nakładów. Wyniki wyraźnie potwierdzają oczekiwania inwestorów związane z przedłużeniem okresu funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych. Aż 62% inwestorów uznało, że koszty inwestycji w strefie jeszcze się nie zwróciły. Na drugim miejscu

inwestorzy wskazywali stosunkowo krótki okres – od 2 do 4 lat (13%).

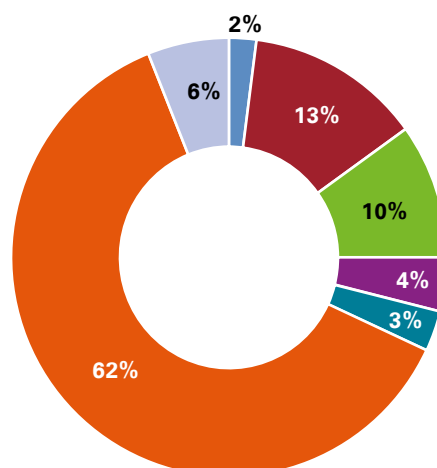
Ze względu na zróżnicowane uwarunkowania w poszczególnych branżach oraz indywidualną specyfikę każdej strefy nie ma możliwości ustalenia wiarygodnego średniego okresu zwrotu z inwestycji.

Aż 62% inwestorów uznało, że koszty inwestycji w strefie jeszcze się nie zwróciły.

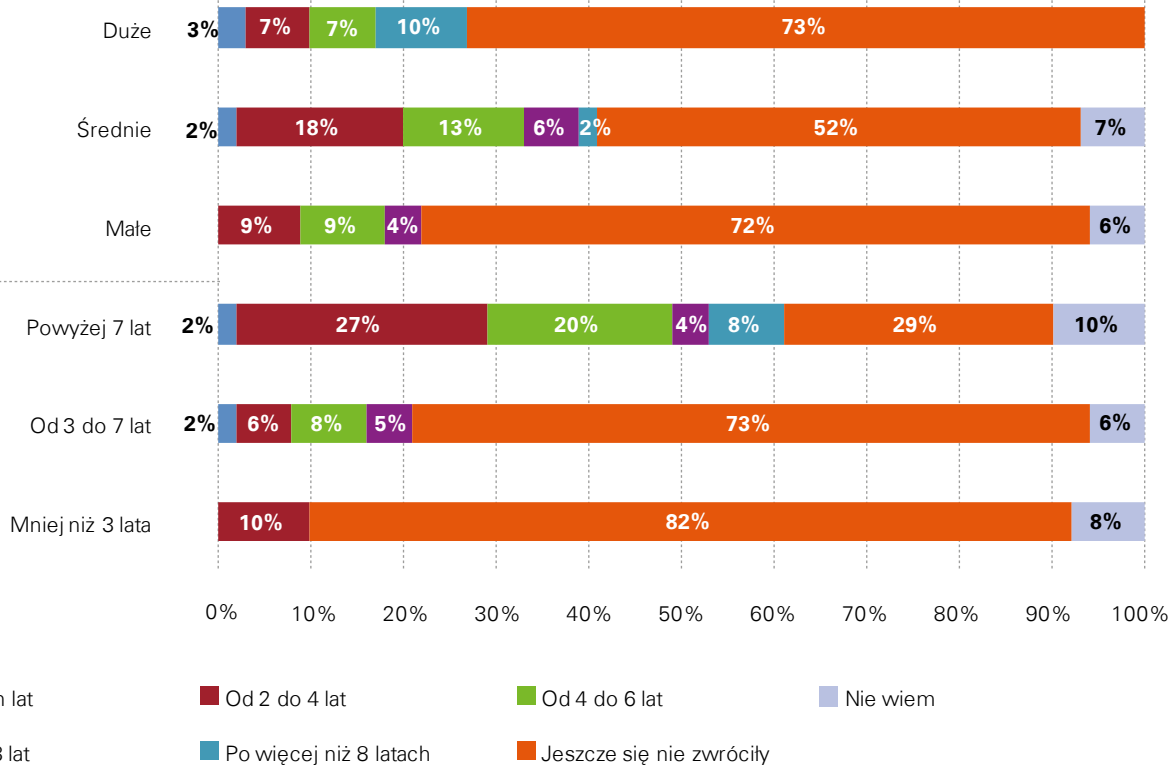
Najlepiej rozkład okresu zwrotu z inwestycji obrazują odpowiedzi firm funkcjonujących na terenie stref dłużej niż 7 lat. W tej grupie największy odsetek stanowią przedsiębiorstwa, w których poniesione koszty jeszcze się nie zwróciły (29%). Warto jednak zwrócić uwagę na pozostałe odpowiedzi. Prawie 33% firm stwierdziło, że koszty zwróciły się już po 2-4 latach. Z kolei co piąta firma osiągnęła ten stan po 4-6 latach, a 12% przedsiębiorstw było w stanie osiągnąć zwrot kosztów po co najmniej 6 latach funkcjonowania w strefie.

Po jakim czasie zwróciły się Państwu koszty inwestycji w strefie?

Wielkość zatrudnienia

Okres działalności na terenie SSE

8

Plany na przyszłość

Zapytaliśmy zarządzających strefami o ich plany na najbliższe lata. Wyniki pokazują, że w dalszym ciągu, mimo napływu różnych informacji z rynku, w strefach utrzymują się optymistyczne nastroje.

Aż 86% respondentów, którzy zajmują się w strefach pozyskaniem inwestorów, uznało, że 2012 rok powinien być lepszy pod względem pozyskania nowych inwestorów niż 2011 rok. Pozostali ankietowani (14%) mieli przeciwnie zdanie.

Coraz więcej spekuluje się na temat zbliżającego się terminu zakończenia ustawowego czasu funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych. Istnieje kilka możliwych scenariuszy dalszego rozwoju spółek zarządzających obszarami SSE. Potencjalni inwestorzy podkreślają, że 2020 rok (ustawowy koniec obowiązywania regulacji prawnych o strefach) jest zbyt krótką perspektywą, aby łączyć korzyści

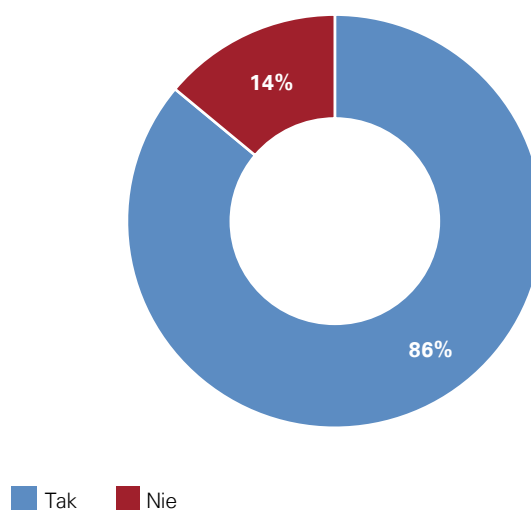
przekroczyły koszty związane z poniesioną inwestycją. Postanowiliśmy zapytać zarządzających strefami, jakie są ich dalsze oczekiwania związane z przyszłością stref, a następnie skonfrontować ich odpowiedzi z opiniami przedsiębiorstw.

Aż 86% zarządów SSE uznało, że najlepszym rozwiązaniem byłaby kontynuacja funkcjonowania stref na dotychczasowych zasadach. Tak duży odsetek respondentów obrazuje, że zarządzający SSE są zadowoleni z obecnego stanu, choć część z nich sugerowała pewne modyfikacje ustawy, które ułatwiłyby wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej.

”

Aż 86% SSE uznało, że 2012 rok powinien być lepszy pod względem pozyskania nowych inwestorów niż 2011 rok.

Czy Państwa zdaniem rok 2012 będzie lepszy od 2011 z punktu widzenia pozyskania nowych inwestorów?

N=14

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie odpowiedzi SSE

Natomiast 36% respondentów stwierdziło, że dobrym pomysłem byłoby przekształcenie obecnych SSE w parki przemysłowe lub technologiczne. Są one z pewnością mniej zaawansowaną formą niż strefy ekonomiczne i nie dają tak dużych możliwości podatkowych, lecz również stanowią zachętę do inwestowania. Z kolei 21% ankietowanych uznało, że dobrym rozwiązaniem byłoby przekształcenie stref w klastry.

Pojawiły się również głosy prezentujące inne scenariusze rozwoju stref. Ciekawym pomysłem wydaje się wzbogacenie oferty zarządzających strefami o usługi doradcze, obrót nieruchomościami czy usługi deweloperskie. Szczególnie głos o przekształceniu SSE w pośrednika nieruchomości o charakterze inwestycyjnym powtarza się stosunkowo często. Pojawiły się również propozycje,

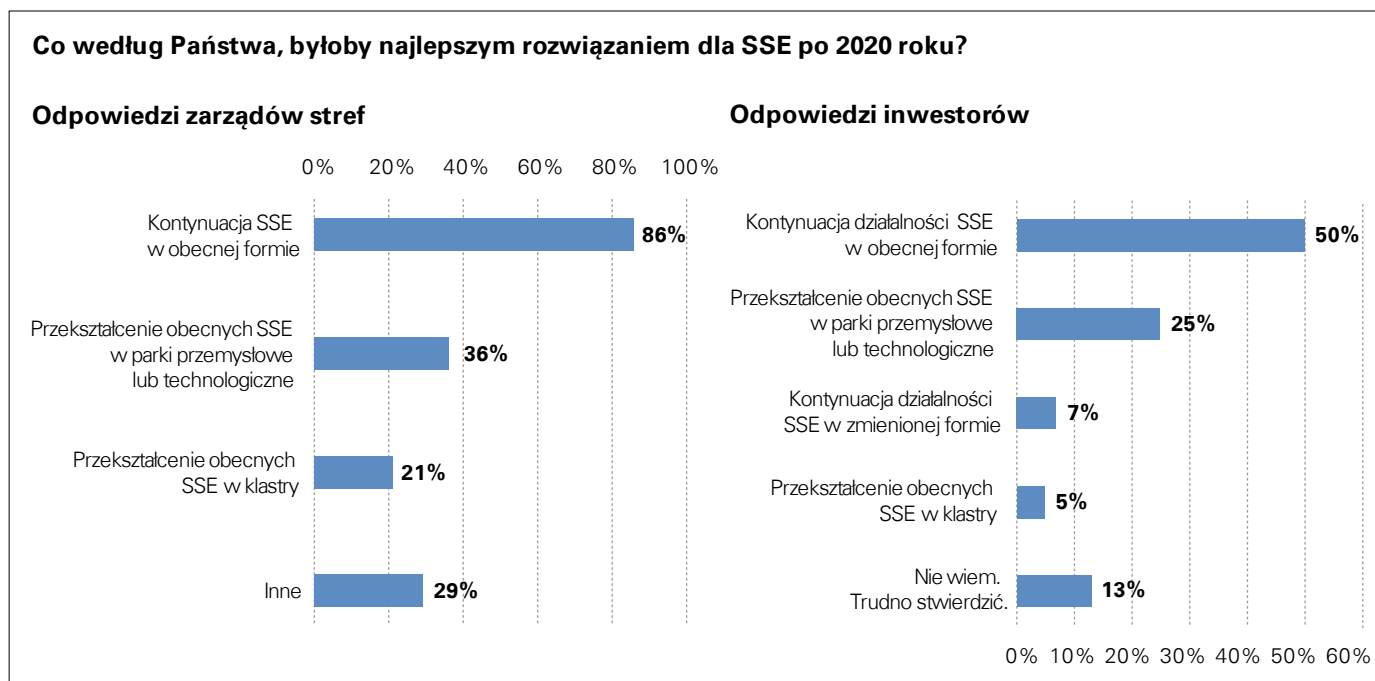
aby funkcjonowanie Specjalnych Stref Ekonomicznych zostało przedłużone jedynie we wschodniej części Polski, tak aby wyrównać różnice w rozwoju między poszczególnymi częściami kraju.

Opinie inwestorów były bardziej zróżnicowane, ale dominowała ta sama odpowiedź. Co drugi inwestor uznał, że najlepszym rozwiązaniem byłaby kontynuacja działalności SSE w niezmienionej formie. Inwestorzy argumentowali taki wybór przede wszystkim bardzo dobrą oceną dotychczasowej działalności SSE oraz czasem, który jest niezbędny, aby korzyści przekroczyły poniesione nakłady inwestycyjne. Innym cieszącym się przychylnością rozwiązaniem byłoby przekształcenie stref w parki technologiczne lub przemysłowe. Ten pomysł poparło 25% respondentów, natomiast pozostałe nie spotkały się

już z tak dużym zainteresowaniem ze strony ankietowanych. Przekształcenie w klastry wybrało jedynie 5% badanych, a 7% badanych opowiedziało się za kontynuacją funkcjonowania stref, ale w lekko zmodyfikowanej formie. Należy też pamiętać, że wciąż co dziesiąty ankietowany nie wiedział, jaki scenariusz jest optymalny.

Inwestorzy podkreślali jednak, że najważniejsza jest dla nich wiedza na temat reformy stref uzyskana w jak najkrótszym czasie. Im wcześniej podjęte zostaną decyzje w tym zakresie, tym lepiej firmy będą mogły wykorzystać pozostały czas.

Przekształcenie SSE w klastry związane jest z funkcjonowaniem na terenie strefy wielu podmiotów gospodarczych o podobnym profilu działalności. Koncentracja firm z danego sektora może być czynnikiem dającym przesłanki ku temu, aby każda

N=14

N=194

Źródło: Opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie odpowiedzi SSE i przedsiębiorstw

Aż 86% SSE stwierdziło, że najlepszym rozwiązaniem po 2020 roku byłaby kontynuacja funkcjonowania stref na dotychczasowych zasadach. Takie rozwiązanie wskazał także co drugi badany inwestor.

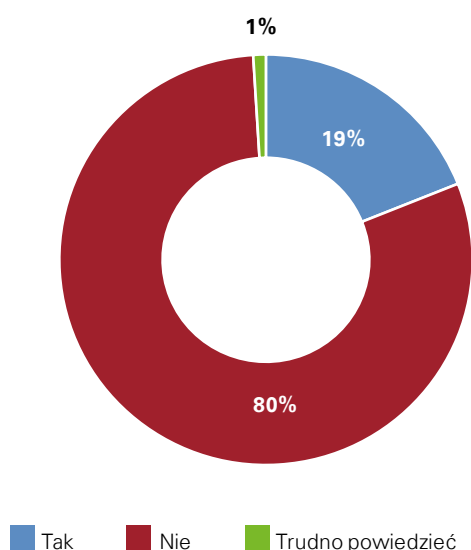
ze stref posiadała swoją specjalizację. Wszystkie SSE uznały, że są w stanie wyróżnić kilka wiodących w ich strefie sektorów. Wyniki zaprezentowano w tabeli.

Aby skonfrontować opinie zapytaliśmy również inwestorów o kwestię koncentracji firm. Tym czasem aż 80% ankietowanych uznało, że w strefie, w której działają, koncentracja firm o podobnym profilu nie występuje. Tylko co piąte przedsiębiorstwo stwierdziło, że można przyporządkować dla ich strefy pewną specjalizację. Przedsiębiorcy w tej kwestii na przestrzeni ostatnich lat zauważają jedynie minimalne zmiany. Praktycznie 75% firm uważa, że liczba przedsiębiorstw o podobnym profilu nie zmienia się w ciągu ostatnich 3-5 lat. Tylko 13% respondentów twierdzi, że koncentracja zwiększyła się. Jeśli jednym z potencjalnych scenariuszy rozwoju stref po 2020 roku byłoby ich przekształcenie w klastry, z punktu widzenia przedsiębiorstw takie rozwiązanie może nie przynieść spodziewanych rezultatów.

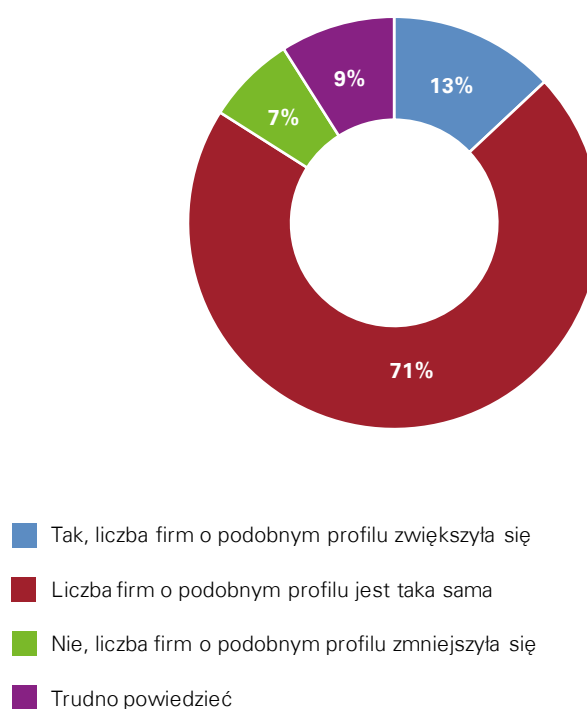
Lista wiodących sektorów w SSE (według deklaracji zarządów SSE)	
strefa	wiodący sektor
kamiennogórska	metalowy, motoryzacyjny, poligraficzny, ceramiczny
katowicka	motoryzacyjny
kostrzyńsko-słubicka	papierniczy, motoryzacyjny, spożywczy
krakowska	sektor wydawniczy, BPO
legnicka	motoryzacyjny, metalowy
łódzka	AGD, farmaceutyczno-kosmetyczny, tworzyw sztucznych, budowlany
mielecka	lotniczy, metalowy, motoryzacyjny
pomorska	elektroniczny, papierniczy, maszynowy
ślupska	motoryzacyjny, drzewny, metalowy
starachowicka	metalowy, ceramiczny, chemiczny
suwalska	tworzyw sztucznych, drzewny, budowlany
tarnobrzeska	elektroniczny, aluminiowy
wałbrzyska	motoryzacyjny, AGD
warmińsko-mazurska	tworzyw sztucznych i gumowy, elektroniczny i optyczny

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce na podstawie odpowiedzi SSE

Czy w strefie, w której Państwo działacie, jest duża koncentracja firm o podobnym profilu działalności?

Czy w strefie, w której Państwo działacie, nasycenie firm o podobnym profilu działalności (z jednego sektora) było większe w ostatnim czasie w porównaniu do ostatnich 3-5 lat?

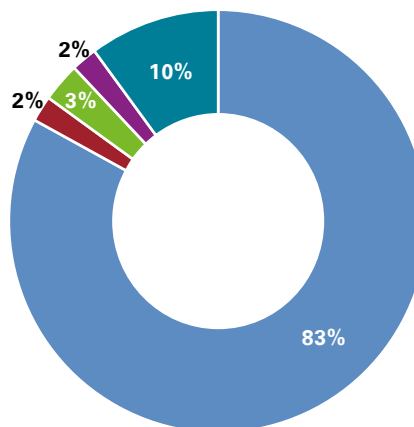

Choć do 2020 roku pozostało jeszcze ponad 8 lat, już teraz należy zastanowić się nad systemowymi rozwiązaniami, aby wszyscy inwestorzy mogli przeanalizować poszczególne scenariusze rozwoju. Zapytaliśmy inwestorów, jaką podejmą decyzję, jeśli do końca ustawowego okresu funkcjonowania stref nic się nie zmieni. Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią przedsiębiorstw było wyrażenie chęci kontynuacji działalności (aż 83%). Co dziesiąty ankietowany nie potrafił jeszcze udzielić odpowiedzi na pytanie, uważając że perspektywa czasowa wciąż jest odległą. Bardzo rzadko wymieniane były inne możliwe odpowiedzi, takie jak: przeniesienie działalności w inne miejsce na terenie Polski (3%) czy przeniesienie działalności za granicę (2%). Równie mała pod względem liczebności grupa uznała, że przy takim obrocie sytuacji w ogóle zaprzestanie działalności (2%).

”

Tylko 2% inwestorów deklaruje zaprzestanie działalności w ogóle, jeśli do 2020 roku nic nie zmieni się w kwestii prawnych uwarunkowań funkcjonowania SSE.

Przy założeniu, że w 2020 roku, ustawa o SSE przestanie obowiązywać, co zrobi Państwa firma?

- Będziemy kontynuować działalność na terenie obecnej strefy
- Przeniesiemy działalność do innego miejsca w Polsce
- Zaprzestaniemy działalności w ogóle
- Przeniesiemy działalność za granicę
- Nie wiem. Trudno powiedzieć.

N=194

Źródło: opracowanie własne KPMG w Polsce

Komentarze zarządzających strefami dotyczące sytuacji ekonomiczno-finansowej²:

Planujemy, iż w ciągu następnych 12-18 miesięcy uda się utrzymać dynamikę wzrostu realizowanych projektów, co przekładać się będzie pozytywnie na wynik finansowy spółki. Po okresie dominacji małych i średnich projektów inwestycyjnych obserwujemy wzrost zainteresowania lokowaniem na terenie naszej strefy inwestycji o większych parametrach. Planujemy powiększenie obszaru strefy o nowe, atrakcyjne tereny w gminie Bolków z bardzo dobrą lokalizacją (przy drodze krajowej nr 5) oraz w gminie Janowice Wielkie na potrzeby projektu inwestycyjnego w zakresie usług badań naukowych i prac rozwojowych. Dlatego też zasadne byłoby przedłużenie obowiązywania ustawy o SSE, gdyż wywarłoby to pozytywny wpływ na podejmowanie decyzji inwestycyjnych przez przedsiębiorców. Obecny okres

funkcjonowania stref nie daje już dostatecznych gwarancji na pełne wykorzystanie pomocy publicznej, co zdecydowanie obniża atrakcyjność inwestycyjną nieruchomości objętych Specjalną Strefą Ekonomiczną.

Iwona Krawczyk

Prezes

Kamienogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna

P przedłużenie obowiązywania ustawy o SSE miałyby zdecydowany wpływ na przyjmowane plany funkcjonowania strefy. Na dzień dzisiejszy inwestycje podejmowane przez inwestorów będą się opłacały maksymalnie do końca roku 2014. Data ta określa koniec okresu, w którym istnieje potencjalna szansa na odzyskanie chociażby części pomocy

publicznej związanej z realizowanym projektem.

W późniejszym czasie zadania spółki zarządzającej sprowadzą się co najwyżej do funkcji zarządzającej, bez możliwości oferowania inwestorom atrakcyjnego systemu wsparcia dla inwestycji.

Obecnie spółka planuje jeszcze bardziej zintensyfikować realizowane projekty promocyjne, których zadaniem jest przedstawienie oferty inwestycyjnej strefy dla jak największego grona potencjalnych inwestorów. Planujemy wzmożoną aktywność w zakresie udziału w konferencjach i seminariach inwestycyjnych oraz targach, których przedmiotem jest promocja ofert inwestycyjnych, np. REAL EXPO.

Kontynuowana jest współpraca z Wydziałami Promocji Handlu i Inwestycji polskich ambasad w krajach Unii Europejskiej i Azji (w Chinach, Korei, Japonii) oraz udział we wspólnych przedsięwzięciach z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.

Roman Dzdich

Wiceprezes
Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Obecnie trwa proces korekty granic Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, na podstawie którego powierzchnia strefy wynosić będzie 558,7185 ha. Umożliwi to realizację nowych projektów inwestycyjnych, w szczególności na gruntach prywatnych, przez takie firmy jak: Synthos Dwory 2 Sp. z o.o., Synthos Dwory 6 Sp. z o.o., Bahlens Sp. z o.o. oraz Capita (Polska) Sp. z o.o. Firmy te zobowiązały się do zainwestowania ponad 316 mln zł oraz do zatrudnienia ponad 560 osób. Na skutek korekty granic SSE powstaną 3 nowe podstrefy w Bukowinie, Chełmku oraz Skawinie. Znacznie powiększona zostanie także podstrefa w Zatorze, która cieszy się dużym zainteresowaniem potencjalnych inwestorów.

Z powodu dużego zainteresowania przedsiębiorstw inwestycjami w Krakowskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej zarząd KPT planuje w najbliższych miesiącach wydać przynajmniej 11 zezwoleń na prowadzenie działalności w strefie. Na rok 2012 planowane jest także ukończenie budowy i oddanie do użytkowania Małopolskiego Parku Technologii Informacyjnych.

Przedłużenie funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych umożliwi napływ dużych inwestycji, gdyż w przeciwnym razie okres na skonsumowanie pomocy publicznej może okazać się dla dużych inwestycji niewystarczający.

Wiesława Kornaś

Prezes
Krakowski Park Technologiczny

Nasze najważniejsze cele to:

1. Zakończenie ostatniej procedury rozszerzenia Łódzkiej SSE – w tym objęcie statusem SSE terenów zarządzającego zlokalizowanych w obszarze Aglomeracji Łódzkiej. Rozpoczęcie procesów zmierzających do uzbrojenia i zagospodarowania tych terenów w celu pozyskania nowych inwestorów.
2. Rewitalizacja i rozbudowa zabytkowego obiektu pofabrycznego w kompleksie Centrum w Łodzi na cele biurowe, w tym nowej siedziby ŁSSE S.A. oraz powierzchnie biurowe i konferencyjne pod wynajem.
3. Działania mające na celu rozbudowę infrastruktury technicznej na terenie podstref: Radomsko, Kutno, Koluszki, Brójce.
4. Kontynuacja zaangażowania spółki w działania realizowane w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu – udostępnienie zrewitalizowanego budynku hydroforni w kompleksie 1 podstrefy Łódź na działalność kulturalno-oświatową w ramach programu Art Strefa (program

„Art Strefa” został tegorocznym laureatem konkursu „Punkt dla Łodzi” w kategorii „Pokazanie pozytywnych inicjatyw, ludzi i miejsc w Łodzi”).

5. Uruchomienie programu świadczenia usług pośrednictwa w obrocie nieruchomościami komercyjnymi.

Tomasz Sadzyński

Prezes
Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna

W e wskazanym okresie (12-18 miesięcy – przyp. KPMG) planowane jest wzmocnienie współpracy z istniejącymi na terenie SSE EURO-PARK MIELEC parkami przemysłowymi i naukowo technologicznymi w zakresie tworzenia inicjatyw klastrowych oraz wspieranie działania istniejących klastrów, takich jak klaster Dolina Lotnicza i nowo powstający Podkarpacki Klaster IT.

Planujemy dalsze rozszerzanie strefy o nowe lokalizacje celem uatrakcyjnienia oferty inwestycyjnej i tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju Doliny Lotniczej i nowych inicjatyw klastrowych.

Jednocześnie będzie kontynuowana działalność zarządzającego strefą w zakresie deweloperskim, tj. budowa nowych powierzchni produkcyjno-magazynowych dla potencjalnych inwestorów.

Nasze plany wychodzą naprzeciw inicjatywie przedłużenia obowiązywania ustawy o SSE, bo inicjatywa ta jest szczególnie ważna dla stref działających w Polsce wschodniej.

Mariusz Błędowski

Dyrektor Oddziału ARP w Mielcu
Mielecka Specjalna Strefa Ekonomiczna

N ajważniejsze plany na najbliższe kilkanaście miesięcy to przede wszystkim oddanie do użytku nowo wybudowanej części Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz kontynuowanie największego inwestycyjnego projektu

w dotychczasowej historii Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – to jest budowy Bałtyckiego Parku Przemysłowego na terenach po byłej Stoczni Gdynia. Celem tej inwestycji jest takie zagospodarowanie ww. terenów, aby powstał nowy jakościowo i funkcjonalnie park przemysłowy, który będzie miał bezpośredni wpływ na rozwój całego regionu. Planowany jest cały szereg inwestycji, począwszy od takich, które służą tworzeniu warunków dla efektywnego funkcjonowania inwestorów na tych terenach, poprzez budowę i modernizację infrastruktury transportowej, drogowej i energetycznej, a skończywszy na budowie nowoczesnego zaplecza biurowego, konferencyjnego oraz badawczo-rozwojowego dla firm funkcjonujących na tych terenach. Ponadto PSSE aktywnie wspiera plany rozwojowe inwestorów biznesowych operujących na obszarze postoczniovym: zarówno tych działających wprost w branży morskiej i konstrukcji stalowych, jak też inwestorów wspierających funkcjonowanie przemysłu okrętowego. Projekt zagospodarowania terenów po byłej Stoczni Gdynia wymaga od PSSE Sp. z o.o. ogromnego wysiłku zarówno w zakresie zarządzania spółką, jak i gospodarką finansową.

Należy podkreślić, iż spółka, realizując przyjętą strategię rozwoju, podjęła starania o objęcie granicami strefy nowych terenów ulokowanych w województwach pomorskim, kujawsko-pomorskim, zachodnio-pomorskim i wielkopolskim oraz dalsze zagospodarowanie obszarów należących do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co niewątpliwie zwiększy bank terenów inwestycyjnych oferowanych potencjalnym inwestorom.

Z całą stanowczością należy podkreślić, iż przedłużenie obowiązywania ustawy o SSE miałooby wpływ na plany spółki zarządzającej Pomorską SSE. Decyzja o przedłużeniu działalności stref pozwoliłaby na zrealizowanie wielu inwestycji, które inwestorzy, ze względu na kryzys w latach 2008-2009, odłożyli w czasie. Inwestorzy, którzy chcą rozpocząć inwestycje na terenie

SEE, obawiają się, czy zdążą do 2020 roku wykorzystać pomoc publiczną – dotyczy to w szczególności dużych przedsięwzięć.

Teresa Kamińska

Prezes
Pomorska Specjalna Strefa
Ekonomiczna

Nasze główne cele to:

1. Poszerzenie obszaru Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W Ministerstwie Gospodarki został złożony wniosek o poszerzenie ogólnego obszaru Słupskiej SSE. Dotyczy on poszerzenia istniejących już podstref oraz utworzenia nowych podstref w ramach Słupskiej SSE.
2. Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. od 2009 r. realizuje projekt inwestycyjny „Budowa i wyposażenie Słupskiego Inkubatora Technologicznego”. Działania doprowadzą do powstania w połowie 2012 r. na terenie Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej nowoczesnego budynku, który będzie oferował powierzchnię dla nowo powstałych firm oraz wsparcie w postaci szkoleń, doradztwa i tworzenia pozytywnego klimatu dla współpracy na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W ramach inwestycji oprócz biurowca oferującego powierzchnię biurową i technologiczną zostanie wykonana niezbędna infrastruktura: budynek gospodarczy, drogi dojazdowe, ciągi pieszo-jezdne, parkingi dla samochodów osobowych i dostawczych, oświetlenie zewnętrzne dróg dojazdowych i parkingów. Całkowita wartość projektu to blisko 41 000 000 zł brutto. Na realizację tego przedsięwzięcia dofinansowania udzieliła Unia Europejska z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 Poddziałania 1.5.1 Infrastruktura dla rozwoju firm innowacyjnych.

3. Rozbudowa uzbrojenia technicznego w poszczególnych podstrefach.

4. Organizacja zagranicznych misji gospodarczych w celu promowania atrakcyjności województwa pomorskiego i pozyskiwania nowych inwestorów w Skandynawii.

5. Doszkalanie przedsiębiorców strefowych w zakresie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej na terenie strefy.

Przedłużenie obowiązywania ustawy o SSE będzie wiązać się z tym, że Specjalne Strefy Ekonomiczne zachowają swoją atrakcyjność, a nowi inwestorzy będą mieli więcej czasu na wykorzystanie pomocy publicznej.

Leonard Ferkaluk

Dyrektor Inwestycyjny
Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Oczekujemy decyzji Rady Ministrów w zakresie zmiany granic strefy, co pozwoli na kolejne nowe inwestycje w wysokości co najmniej 251 mln zł i co najmniej 550 nowych miejsc pracy. Jako ważne wydarzenie, mające wpływ na wizerunek marketingowy firmy w roku 2011, odnotować należy osiągnięcie w raporcie „Financial Times-fDi Magazine” – Global Free Zones of Future 2010/2011 – TOP TEN (czyli 10 miejsce na świecie) w kategorii efektywności inwestycji. Najważniejsze dla strefy i jej zarządzającego są obiektywne oceny przedsiębiorców, którzy prowadzą tu swoją działalność gospodarczą, a w szczególności liczba zadowolonych inwestorów polecających naszą strefę partnerom biznesowym.

Marek Bogumił

Prezes
Starachowicka Specjalna Strefa
Ekonomiczna

Suwalska SSE w najbliższych miesiącach zamierza rozwiązać problem związany z przekazaniem sieci wodno-kanalizacyjnych i dróg na rzecz

samorządów, co w znacznej mierze może obniżyć koszty spółki zarządzającej i pozwoli wypracować wolne środki na zdywersyfikowanie jej działalności. Podjęte zostaną działania w zakresie odzyskania konkurencyjności, będzie zabiegano o wydłużenie działania strefy i uzyskania innych preferencji pozwalających na szybkie ulokowanie na swym terenie inwestora strategicznego. Spółka liczy na pomoc w tym zakresie resortu gospodarki i agencji rządowej. Podejmiemy też starania o zwiększenie obszaru strefy w kilku gminach północno-wschodniej Polski.

Wojciech Kierwajtyś

Wiceprezes

Suwska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Tarnobrzaska SSE pozyskała w ostatnim okresie nowe tereny inwestycyjne w Polsce centralnej i południowo-wschodniej. Planujemy, przy współpracy lokalnych i regionalnych władz samorządowych, wiele działań powodujących wzrost atrakcyjności inwestycyjnej tych obszarów. Naszym celem jest także wzrost aktywności gospodarczej na terenach, w których liczba nowych projektów jest stosunkowo niewielka. Nasze plany koncentrują się również na rozpoczęciu procesu prac projektowych dla budowy kolejnych kompleksów hal i obiektów w TSSE. Równolegle prowadzone będą działania zapewniające zakończenie całkowitym zagospodarowaniem inwestycji strefowych rozpoczętych w latach 2009-2010. Oceniamy, iż

pozwoли to na znaczący wzrost dynamiki liczby wydawanych zezwoleń, a także na poprawę wskaźnika nakładów inwestycyjnych na jedno miejsce pracy.

Marek Indyk

Dyrektor ARP S.A. w Tarnobrzegu

Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Kontynuowane będą działania zmierzające do poprawy atrakcyjności oferty gruntów inwestycyjnych. W najbliższym okresie W-M SSE S.A. planuje skoncentrować swoje działania na stworzeniu bardzo atrakcyjnej oferty dla przedsiębiorców skupionych wokół dwóch największych ośrodków regionu (Olsztyna i Elbląga). Planowane jest m.in. znaczne powiększenie terenu podstrefy Olsztyn i stworzenie korzystnych warunków dla lokalnych przedsiębiorców skupionych wokół strategicznych inwestorów (Michelin Polska S.A., Indykpol S.A.). Kontynuowane będą działania marketingowe i informacyjne skierowane do przedsiębiorców Obwodu Kaliningradzkiego, mające na celu przedstawienie im atrakcyjnej oferty możliwości inwestycyjnych na terenie W-M SSE. Przedłużenie okresu funkcjonowania SSE ma bardzo istotne znaczenie dla realizacji naszych zamierzeń.

Krzysztof Gąsior

Dyrektor Departamentu Infrastruktury

Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna

² Firma KPMG nie ingerowała w merytoryczną część wypowiedzi.

Notatki

Biura KPMG w Polsce:

Warszawa

ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
T: +48 22 528 11 00
F: +48 22 528 10 09
E: kpmg@kpmg.pl

Wrocław

ul. Bema 2
50-265 Wrocław
T: +48 71 370 49 00
F: +48 71 370 49 01
E: wroclaw@kpmg.pl

Kraków

al. Armii Krajowej 18
30-150 Kraków
T: +48 12 424 94 00
F: +48 12 424 94 01
E: krakow@kpmg.pl

Gdańsk

ul. Piwna 28-31
80-831 Gdańsk
T: +48 58 321 96 00
F: +48 58 321 96 01
E: gdansk@kpmg.pl

Poznań

ul. Roosevelta 18
60-829 Poznań
T: +48 61 845 46 00
F: +48 61 845 46 01
E: poznan@kpmg.pl

Katowice

ul. Powstańców 43
40-024 Katowice
T: +48 32 200 65 05
F: +48 32 200 65 10
E: katowice@kpmg.pl

Kontakt

KPMG Sp. z o.o.
ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
T: +48 (22) 528 11 00
F: +48 (22) 528 10 09
E: kpmg@kpmg.pl

Mirosław Michna
Doradztwo podatkowe
Partner
E: mmichna@kpmg.pl

Paweł Barański
Doradztwo podatkowe
Director
E: pbaranski@kpmg.pl

Mariusz Strojny
**Zarządzanie Wiedzą
i Badania Rynkowe**
Manager
E: mstrojny@kpmg.pl

Magdalena Maruszczak
Marketing i Komunikacja
Manager
E: mmaruszczak@kpmg.pl

www.kpmg.pl

© 2011 KPMG Sp. z o.o. jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative („KPMG International”), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone. Wydrukowano w Polsce.

Nazwa i logo KPMG są zastrzeżonymi znakami towarowymi KPMG International Cooperative („KPMG International”), podmiotu prawa szwajcarskiego.

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej firmy. Ze względu na szybkość zmian zachodzących w polskim prawodawstwie i gospodarce prosimy o upewnienie się w dniu zapoznania się z niniejszą publikacją, czy informacje w niej zawarte są wciąż aktualne. Przed podjęciem konkretnych decyzji proponujemy skonsultowanie ich z naszymi doradcami. Poglądy i opinie wyrażone w powyższym tekście prezentują zapatrywania autorów i mogą nie być zbieżne z poglądami i opiniami KPMG Sp. z o.o.